

[itobiad], 2022, 11 (3): 1572-1602

<p>Ölümcül Çocuk İstismarlarının Önlenabilirliği Üzerine Bir Araştırma: 40 Haber Olgusu Örneği</p> <p>A Research on the Prevention of Fatal Child Abuses: 40 Case Studies from News</p> <p>Video Link: https://youtu.be/X2N_DT6hQFg</p>	
<p>Beyhan DOĞAN</p> <p>Dr. Arş. Gör, Bingöl Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Phd. Res. As, Bingöl University, Faculty of Arts and Sciences</p> <p>beyhandogan48@gmail.com ORCID: 0000-0002-9803-1248</p>	

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 23.02.2022
Kabul Tarihi / Accepted	: 20.09.2022
Yayın Tarihi / Published	: 22.09.2022
Yayın Sezonu	: Temmuz-Ağustos-Eylül
Pub Date Season	: July-August-September

Atf/Cite as: Doğan, B. (2022). Ölümcül Çocuk İstismarlarının Önlenabilirliği Üzerine Bir Araştırma: 40 Haber Olgusu Örneği . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 11 (3) , 1572-1602 . doi: 10.15869/itobiad.1078041

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, iTenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir/This article has been scanned by iTenticate.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Beyhan DOĞAN)

Copyright © Published by Mustafa Süleyman ÖZCAN.

Ölümcül Çocuk İstismarlarının Önlenabilirliği Üzerine Bir Araştırma: 40 Haber Olgusu Örneği

Öz

Bu makalede ölümcül çocuk istismarının çok boyutlu ve karmaşık durumunun son on yılda medyaya yansıyan ve anne-babaları tarafından öldürülen çocuk haberleri (olgular) üzerinden açıklanması ve tartışılması amaçlanmaktadır. Olguların meydana gelmesine yönelik risk faktörleri ve tetikleyicileri ortaya çıkarılarak ölümcül çocuk istismarlarının meydana gelmesine neden olan etkenlerin doğru değerlendirilmesi sağlanacaktır. Böylelikle çocuk koruma hizmetlerindeki önleyici mekanizmaların, bu alanda oluşturulacak sosyal politikaların doğru zamanda müdahalede bulunmasına yönelik öneriler oluşturulacaktır.

Araştırmada içerik analizi tekniği nitel bir yöntem olarak kullanılmıştır. Ölümcül çocuk istismarı haberleri tematik içerik analizi kapsamında incelenip elde edilen verilerin sentezlenmesi ve yorumlanması yapılmıştır. Olguların tematik içerik analizi ile sentezlenmesi sonucunda, olguların meydana geliş biçimlerinin büyük ölçüde benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Olguların meydana geliş biçimlerinin belirli kategorilere ayrılması, bu kategorilerin de çocuk istismarı risk faktörleri ile uyumlu olması literatürdeki bilgileri doğrulamaktadır.

20'si anne, 20'si de baba kaynaklı olmak üzere, ebeveynleri tarafından öldürülen çocuklara ait 40 haber kapsamında ölümcül çocuk istismarının gerçekleştiği durumlar araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada on yıldan daha eski olan olgular güncel durumların analiz edilerek sosyal politikalara güncel verileri sunması amacıyla dışlanmıştır. Verilerin doygunluğa ulaşmasıyla çalışma grubu kırk ebeveyn ile sınırlı tutulmuştur.

Anneler tarafından gerçekleştirilen istismar vakalarında altta yatan nedenlerin başında psikolojik sorunlar, erken yaşta evlilik ve çocuk sahibi olma ile evlilik dışı bir birliktelik içerisinde bulunma gelmektedir. Paternal Filiside yol açan etkenler arasında boşanma ve ayrı yaşama ile ilgili sorunlar, ekonomik sıkıntılar ve madde kullanımına bağlı sorunlar bulunmaktadır.

Sonuç olarak çocuk ihmal ve istismarı kontrol listesi de göz önünde bulundurulduğunda, bu vakaların hepsinin önlenabilir olduğuna ulaşılmaktadır. Ölümcül çocuk istismarlarının yaşandığı bu olgulara çocuk koruma uygulamalarında önleyici hizmetler kapsamında müdahalede bulunularak riskli durumlarda ailelerin desteklenmesi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ölümcül Çocuk İstismarları, Çocuk Koruma, Önleyici Hizmetler, Çocuk İstismarı, Risk Faktörleri

A Research on the Prevention of Fatal Child Abuse: 40 Case Studies from News

Abstract

In this article, it is aimed to explain and discuss the multidimensional and complex situation of fatal child abuse through the news (cases) of children killed by their parents and reflected in the media in the last ten years. By revealing the risk factors and triggers for the occurrence of the cases, it will be ensured that the factors causing the fatal child abuse are evaluated correctly. Thus, suggestions will be made for the preventive mechanisms in child protection services and the social policies to be formed in this area to intervene at the right time.

Content analysis technique was used as a qualitative method in the research. The news of fatal child abuse was analyzed within the scope of thematic content analysis and the obtained data were synthesized and interpreted. As a result of synthesizing the cases with thematic content analysis, it was determined that the occurrence forms of the cases were largely similar. The division of the cases into certain categories and the compatibility of these categories with the risk factors of child abuse confirms the information in the literature.

The study group of the research consists of the cases where fatal child abuse occurs within the scope of 40 news stories about children killed by their parents, 20 of which are from the mother and 20 from the father. In the study, cases older than ten years were excluded in order to present current data to social policies by analyzing current situations. As the data reached saturation, the study group was limited to forty parents.

Psychological problems, early marriage and having children, and being in a non-marital relationship are the leading causes of abuse by mothers. Among the factors that cause paternal filicide are problems related to divorce and living apart, economic difficulties and problems related to substance use.

As a result, considering the child neglect and abuse checklist, it is concluded that all of these cases are preventable. Families should be supported in risky situations by intervening within the scope of preventive services in child protection practices in these cases where fatal child abuse is experienced.

Keywords: Fatal Child Abuses, Child Protection, Preventive Services, Child Abuse, Risk Factors

Giriş

Çocuk istismarının özel ve nadir bir türü olan çocuk cinayetleri çocuklara yönelik şiddetin en uç şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu olgunun aile ve toplum üzerinde oldukça önemli ve önlenmesi gereken sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. Yıllık veriler bazında incelendiğinde dünyada yaklaşık her yıl 100 milyona yakın çocuğun öldürüldüğü ve bunlardan yarısının ise faillerinin çocukların ebeveynleri olduğu bilinmektedir (Barone & Carone, 2020, s.773). Tüm bunlarla birlikte çocuk cinayetlerinde

kimi durumlarda yetersiz kayıt altına alınma ve mağdur-fail ilişkisi özelliğine dair veriler bu durumların önüne geçilmesinde engel teşkil etmektedir (Özdemir & Evinç, 2021, s. 202). Her şeyden önce ölümcül çocuk istismarlarının önüne geçilmesi ve bu olguların önlenmesi yönünde politikaların oluşturulması için bahsi geçen bilgilerin ve kayıtların yeterli olması gerekmektedir. Böylelikle, toplumların geleceği için en önemli kaynak olan çocuklar ve onların korunması amacıyla yapılacak olan her alandan mesleki müdahaleler sağlam bir temelle başlatılmış olacaktır.

Çocuk koruma sisteminin içerisinde yer alan çocuk koruma hizmetleri çocuk refahı alanında uygulanan birden fazla çalışmayı kapsamaktadır. Bu hizmetler tanımlama, önleme ve müdahale olmak üzere bir dizi süreçten oluşmaktadır. Çocuk korumadaki önleyici hizmetler aynı zamanda tanımlama sürecini de içine almaktadır. Tanımlama hizmetleri önleme hizmetleri içerisinde yer alan risklerin tanımlanması sürecidir. Burada yüksek risk grubunda bulunanların belirlenmesine dair çalışmaların yanı sıra bireysel çocuk istismarı vakalarını tanımlayıcı çalışmalar da yürütülmektedir. Çocuk istismarını meydana getirebilecek risk etkenlerinin azaltılması, çocukları koruma altına alan ortamın güçlendirilmesi amaçları önleme hizmetlerinin hedefleri arasındadır. İstismarı meydana getirebilecek eylem ya da davranışı durdurmak için önleme hizmetlerinin önemi oldukça kayda değerdir (Bilgin, 2020, s.27).

Bir çocuğun ebeveyni tarafından öldürülmesi olgusu parental filisid olarak adlandırılmaktadır. Bebeğin doğumundan itibaren ilk 24 saat içerisinde öldürülmesi neonatisid, 1 yaşın altındaki çocukların öldürülmesi ise infantisid, 1-18 yaş arası ölümler ise filisid şeklinde ifade edilmektedir. Babaları tarafından öldürülen çocuk olguları paternal filisid, anneleri tarafından öldürülen çocuk olguları ise maternal filisid'dir. Literatüre dair yapılan çalışmalarda babaların daha çok büyük yaşta ve erkek çocukları ateşli silah kullanarak öldürdüğü tespit edilirken annelerin ise daha küçük yaşlarda olan ve kız çocuklarını elle ya da suda boğarak öldürdükleri bilgisine ulaşılmaktadır (Liem & Koenraadt, 2008, s.167-168; Bourget, Grace, & Whitehurst, 2007, s.76-77).

Bebeklerin doğumdan itibaren bir bakım verene duydukları ihtiyacın bakım verenle bebek arasında bir temel güven duygusu oluşması ile başladığı bilinmektedir. Ne var ki yetişkinlerin bazı stres durumlarında olumsuz duygularını denetleme mekanizmalarının olaylarla başa çıkma konusunda yetersiz kalması onların yıkıcı ve saldırgan davranışlar sergilemesine neden olabilmektedir. Ebeveynin yaşamış olduğu bu travmanın şiddeti ya da ruhsal sağlamlığı onların sergileyebilecekleri davranışları yönlendiren iki önemli unsurdur. Filisid olgusu biyopsikososyal yönlerden ele alınmalı ayrıca toplumların kültürel değer ve inanç sistemlerinden de etkilendiği unutulmamalıdır. Filisid üzerinde meslek elemanlarının ortak vurguda bulunduğu önemli bir husus da bu olguların çoğunun önlenebilir olduğudur. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki; filisid her ne kadar tek bir nedenle açıklanamayacak kadar karmaşık bir olgu olsa da filisid olaylarının ortak bir profil sergiliyor olması önleme stratejileri açısından önemli bir yere sahiptir (Özdemir ve Evinç, 202, s.202).

Bu çalışmada ulaşılmak istenen amaç anne ya da babaları tarafından ölümcül istismara maruz kalan çocuk olaylarının medyaya yansıyan haberler üzerinden risk etkenleri ve tetikleyicilerinin belirlenerek olayların önlenebilirliğini ortaya koymak ve tartışmaktır. Böylelikle medyaya yansıyan haberler bağlamında hem ölümcül çocuk istismarlarının en çok hangi durumlarda gerçekleştiği ortaya çıkarılmış olacak hem de bu durumlar

üzerinden maternal ve paternal filisidin önlenmesi için öncelikli sorun alanları belirlenmiş olacaktır.

Yöntem

Bu araştırmada yöntem olarak içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi hem nicel hem de nitel verilerle kullanılan bir yöntemdir. İçerik analizi tümevarımcı bir yöntem olabileceği gibi tümdengelimci bir yöntem olarak da kullanılabilen esnek bir yöntemdir (Dağhan & Akkoyunlu, 2015).

Bu araştırmada ise içerik analizi nitel bir yöntem olarak tercih edilmiştir. İçerik analizi, sosyal bilimler alanında ortaya çıkan metinleri veri toplamada işleyen bir değerlendirme yöntemidir. Bu metinler örneğin, açık görüşmelerin veya odak gruplarının transkriptleri, standart anketlerden açık sorular, saha araştırmalarından gözlem günlükleri, belgeler, dosyalar, gazete makaleleri ve internet materyalleri olabilmektedir (Mayring & Fenzl, 2019).

İçerik analizi belirli bir alanda ya da konuda yapılan çalışmaların (makale, haber, proje vs..) derinlemesine incelenip düzenlenmesi ile o konu ya da genel eğilimleri belirlemeye yardımcı olmaktadır. Sonuç olarak içerik analizi yöntemi ile yapılan çalışmalar hedeflenen konulara yönelik gelecekte planlanan çalışmalar için bir yol gösterici özellik taşımaktadır (Ültay, Akyurt, & Ültay, 2021). Bu araştırma ile yukarıda da bahsedildiği üzere haber analizleri ile ölümcül çocuk istismarı konusunda bu istismarların ortaya çıkış nedenleri incelenerek gelecekteki çalışmalara yol gösterici olması beklenmektedir.

İçerik analizinin de kendi içerisinde meta-analiz, meta-sentez (tematik içerik analizi) ve betimsel içerik analizi olmak üzere üç farklı yöntemi bulunmaktadır. (Çalık ve Sözbilir, 2014). Betimsel içerik analizi, belirlenen bir konu için yapılan, yayınlanmış ya da yayınlanmamış, bütün çalışmaları ele alarak bu çalışmaların eğilimlerini ve araştırma sonuçlarını tanımlayıcı bir boyutta değerlendirmeyi içerir (Ültay, Akyurt, & Ültay, 2021). Meta-analizi ise belirli bir konu hakkında yapılan, birbirinden bağımsız, birden çok çalışmanın sonuçlarını birleştirmeyi ve elde edilen araştırma bulgularını istatistiksel olarak analiz etmeyi gerektirir.

Bu araştırmada ise içerik analizi türlerinden tematik içerik analizi kullanılmıştır. Tematik içerik analizi bir konu üzerinde yapılan çalışmaların tema ya da ana şablonlar oluşturularak eleştirel bir bakış açısı ile sentezlenmesi ve yorumlanmasını içermektedir (Eskici & Özsevgeç, 2019). Araştırmanın temel amacına da uygun olarak medyaya yansıyan ebeveynleri tarafından öldürülen çocuklar hakkındaki haberler üzerinden çocuk koruma uygulamalarında önleyici hizmetlerin önemini ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Araştırmada ölümcül çocuk istismarı haberlerinin nitel olarak sentezlenmesi ile ortaya çıkacak ortak yanları hem bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara meydana gelen olaylara bütüncül bakmalarını sağlayacak bir çerçeve oluşturulacaktır hem de sosyal politika yapıcılara zengin bir başvuru kaynağı olma özelliği gösterecektir. Haberlerin meydana geliş biçimlerinin sentezlenmesi, olguların oluş nedenleri arasında ortak noktaların oluşmasıyla çocuk istismarı için belirli risk faktörlerini ortaya çıkaracaktır. Böylelikle olguların gerçekleşme nedenlerinin belirli kategoriler altında toplanıp

toplanmayacağı görülerek ölümcül çocuk istismarını tetikleyen risk faktörlerinin olup olmadığı konusu tartışılacaktır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini internette farklı haber sitelerinde yayınlanan anne veya babası tarafından öldürülen çocuk haberleri arasından seçilmiştir. Anne veya babası tarafından ölümcül istismara maruz kalan çocuklar hakkında internette yayınlanan haberlerde, haber siteleri arasında fark gözetilmeksizin her bir örnekleme uygun olan olgu ile ilgili en çok bilgiyi veren haber sitesi tercih edilmiştir. Bu tercihin nedeni ise, olguların meydana geliş biçimleri üzerinden bir değerlendirme yapılması çalışmanın ana hedeflerinden biri olduğu için olgu hakkında toplanacak bilgilerin doğruluğu ve çokluğu aranmıştır. Bu çerçevede her vakanın kaynağı olan haber sitesi farklılık gösterebilmektedir.

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik başlığı altında araştırmaya dahil edilen çalışma grubunun özellikleri çizilmektedir. Aslında araştırmaların geçerlik ve güvenilirliği özellikle nicel çalışmalarda kullanılırken nitel araştırmalarda inanılabilirlik, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği gibi kavramlarla geçerlik ve güvenilirlik konusuna vurgu yapılmaktadır. Bunun için de nitel araştırmalar iç geçerlik, dış geçerlik, güvenilirlik ve objektiflik bakımından ele alınmaktadır. Dış geçerlik içerisinde yer alan dahil etme/dışlama kriterleri ifadelerine göre örnekleme nelerin dahil edileceğine ya da nelerin dışlanacağına karar verilmektedir (Başkale, 2016).

Bu araştırmada örneklem seçiminde, geriye dönük olarak son on yıl içerisinde -2011 ve 2021 yılları arasında- gerçekleşen vakalar aranmıştır. 2010 yılı öncesi meydana gelen vakalar dışlanmıştır. Özellikle son on yılın tercih edilmesi ile araştırma sonuçlarının yeni bir zamana odaklanarak gelecekte yapılması muhtemel politikalara ve araştırmalara daha güncel veriler sunması beklenmektedir.

Çalışma grubu oluşturulurken Türkiye'nin herhangi bir bölgesi özellikle tercih edilmemiş, vakaların 18 yaş altındaki ölümcül çocuk istismarı vakası olmasına ve amaca uygun olmasına dikkat edilmiştir. 20'si annesi, 20'si de babası tarafından öldürülen çocuk haberi olmak üzere toplam 40 haber bahsi geçen yöntemle seçilmiştir. Araştırmada örneklem sayısının 20 olarak belirlenmesi nitel araştırmalarda sonuçların doygunluğa ulaşması kavramı ile açıklanabilir. Buna göre toplanan verilerin kendini yinelemesi durumu ölçütü esas alınarak incelenen olgu hakkında farklı örneklemlerden birbirine yakın bilgiler toplanıyor ve toplanan bilgilerden daha ileri bilgilere erişilemiyorsa doygunluk sağlanmış demektir (Baltacı, 2018). Bu bağlamda da araştırma için öncelikle internette son on yılda gerçekleşen çocuk haberleri linkleri toplandıktan sonra bu linklerin detayları bir Word dosyasına aktarılmıştır. İlk aşamada sayı belirlenmeden vakalar toplanmıştır. Vakalardan elde edilen kategorilere göz atıldığında kategori sayısının daha fazla olup olmayacağı araştırılması amacıyla haberlerin toplanmasına devam edilmiştir. Ardından linkler tekrar toplanıp oluşturulan kategorilere bakıldığında ilk kategorilerden farklılaşmadığı, verilerin artık yinelemeye başladığı fark edilmiştir. Bunun üzerine doygunluğa erişildiği kararı verilerek vaka sayısı anne ve babalar için ayrı ayrı 20 olarak belirlenmiştir.

Araştırmada kullanılan örneklem türü ise ebeveynleri tarafından ölümcül istismara maruz kalan 18 yaş altındaki çocukların araştırılması amacına da uygun olarak amaçlı örneklem tercih edilmiştir. Nitel araştırmaların çoğunda, araştırmanın doğasına da

uygun olarak amaçlı örnekleme kullanılmaktadır. Bunun nedeni ise araştırma sonuçlarının tüm evrene genellenmesi hedefi güdülmediğinden amaçlı bir şekilde belirlenmiş az sayıdaki örnekleme zengin bir bilgi içeriği elde edilmesi beklenmektedir. Böylelikle amaçlı olarak seçilen örneklemlerden derinlemesine çalışılacak bilgiler alınmasına olanak sağlayacaktır (Baltacı, 2018).

Tablo 1 Araştırmanın Olguları (anneler)

Şehir	Yıl	Haber	Ölümcül istismar mağduru çocuklar	İstismara yol açan neden/ler	Haber Sitesi
Ankara	2021	A9 ¹	7 aylık	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması	https://www.haberler.com/haberler/ankara-da-7-aylik-bebegini-bogarak-olduren-anne-14041014-haberi/
Kocaeli	2021	A10	Doğumdan hemen sonra (4.çocuk)	Erken yaşta evlilikle ilgili sorunlar	https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/kocaelide-bebegini-olduren-cani-annen-in-iddianamesi-hazirlandi
Denizli	2020	A20	4 yaşında	Psikolojik sorunlar	https://www.dha.com.tr/gundem/anne-4-yasindaki-oglundu-bogarak-oldurup-polise-teslim-oldu-1764854
Kayseri	2020	A8	3 haftalık	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/3-haftalik-kizini-bogarak-olduren-annen-in-ifadesi-ortaya-cikti-41558204
Adıyaman	2020	A15	Doğumdan hemen sonra	Annenin evlilik dışı ilişki yaşaması	https://www.internethaber.com/adiyaman-da-iliski-yasadigi-kisiden-olan-bebegi-oldurdu-istenen-ceza-belli-oldu-2117970h.htm

¹ Anneler tarafından gerçekleştirilen ölümcül çocuk istismarlarına verilen koddur. A1; 1 numara ve A2 ise 2 numaralı haber anlamına gelmektedir. Sıralama bu şekilde 20'ye kadar devam etmektedir.

İstanbul	2019	A17	Doğumdan hemen sonra	Annenin evlilik dışı ilişki yaşaması	https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/istanbulda-bebegini-olduren-annenin-savunmasi-sasirtti
İzmir	2019	A14	5 yaş	Annenin evlilik dışı ilişki yaşaması	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/izmirde-5-yasindaki-cocugun-olubulunmasiyla-ilgili-annesi-ile-erkek-arkadasinin-yargilanmasina-devam-edildi-41766997
Adana	2018	A1	10, 8 ve 4 yaşlarında	Annenin şiddet görmesi nedeniyle psikolojisinin bozulması	https://www.haberturk.com/vahset-3-cocugunu-olduren-anneden-kan-donduran-savunma-haberler-3033171
Ankara	2018	A2	7 ve 5 yaşlarında	Eşler arası yaşanan sorunlara bağlı psikolojik bozukluk	https://www.haberturk.com/cinnet-getiren-ane-iki-cocugunu-oldurdu-polise-teslim-oldu-1980163
Adana	2018	A12	15 aylık	Annenin evlilik dışı ilişki yaşaması	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/15-aylik-bebegini-doverek-olduren-anneden-kan-donduran-itiraf-41023393
İstanbul	2017	A16	40 günlük	Annenin evlilik dışı ilişki yaşaması	https://www.haberturk.com/gundem/haber/1367508-istanbulda-bir-kadin-40-gunluk-kizini-denize-atti
İstanbul	2017	A4	5 yaş ve 4 aylık	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/2-cocugunu-olduren-ane-yesil-adam-dedi-40359324

Ölümcül Çocuk İstismarlarının Önenebilirliği Üzerine Bir Araştırma: 40 Haber Olgusu Örneği

Sakarya	2017	A5	10 yaş	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması	https://www.sabah.com.tr/yasam/10-yasindaki-cocugunu-olduren-anne-ve-sevgilisi-adliyeye-sevk-edildi-4076806?paging=8
Adana	2017	A7	6 aylık	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması	https://www.haberler.com/guncel/6-aylik-bebegini-olduren-cani-anne-cinayeti-9941829-haberi/
Samsun	2016	A3	3 ve 9 yaşlarında	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması (Şizofreni tanısı)	https://www.haberturk.com/gundem/haber/1277019-samsunda-cinnet-geciren-anne-iki-kizini-oldurdu
Aydın	2016	A18	3 yaş	Şiddetli ekonomik yoksunluk ve buna bağlı psikolojik sorunlar	https://www.mynet.com/anne-3-yasindaki-cocugunu-doverek-oldurdu-110102270428
Hatay	2015	A6	13 aylık ve 35 günlük	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması	https://www.haberturk.com/gundem/haber/1056894-cinnet-getiren-anne-2-cocugunu-oldurdu
Samsun	2013	A11	1 aylık ve 2,5 yaşında	Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması (Munchausen by Proxy sendromu)	https://www.milliyet.com.tr/gundem/vahsetin-adi-munchausen-sydroma-by-proxy-1852513
Muğla	2012	A19	3,5 aylık ve 2 yaşında	Belirlenemeyen nedenler	https://www.haberturk.com/gundem/haber/807621-cinnet-getiren-anne-iki-cocugunu-oldurdu
Konya	2011	A13	3 yaş	Annenin evlilik dışı ilişki yaşaması	https://www.haberturk.com/yasam/haber/635597-haliya-iseyen-cocugun-cezasi-olum-oldu

Tablo 2 Araştırmanın Olguları (babalar)

Şehir	Yıl	Haber	Ölümcül istismar mağduru çocuklar	İstismara yol açan neden/ler	Haber sitesi
Trabzon	2021	B6	11, 7 ve 4 yaşlarında	Boşanma ve ayrı yaşama ile ilgili nedenler	https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/trabzonda-3-kucuk-kizini-silahla-olduren-imamin-ilk-ifadesi-ortaya-cikti-1865255
Konya	2021	B13	10 yaşında	Ekonomik sıkıntılar/Psikolojik bozukluk	https://www.ntv.com.tr/turkiye/konyada-baba-10-yasindaki-oglu-bogarak-oldurdu,zRRzGlsMGUisjv0DAxS0Mg
Bayburt	2020	B1 ²	8 ve 7 yaşlarında (baba da intihar etmiştir)	Boşanma ve ayrı yaşama ile ilgili nedenler	https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-baba-dehseti-2-cocugunu-katletti-haberler-2912045
Hatay	2020	B5	7 yaş	Boşanma, şiddet, psikolojik sorunlar	https://www.ahaber.com.tr/galeri/yasam/hatayda-yurekleri-yakan-olay-once-7-yasindaki-kizini-sonra-kendini-asti
Denizli	2020	B12	11 ve 8 yaşlarında (anne) (kendisi)	Ekonomik sıkıntılar/Psikolojik bozukluk	https://www.ntv.com.tr/turkiye/esi-ve-iki-cocugunu-oldurup-intihar-etti,xO9tvceRN0uid4XfOuAShQ
Gaziantep	2020	B17	9 yaşında	Boşanma, şiddete meyilli olma, kadını cezalandırma	https://www.haberturk.com/gaziantep-tecani-baba-kizini-dove-dove-oldurdu-haberler-2654055
Hatay	2019	B4	6 yaş	Boşanma, şiddete meyilli olma, kadını cezalandırma	https://www.haberturk.com/hatay-haberleri/65803216-6-yasindaki-oglu-nu-elektrik-supurgesi-borusuyla-doverek-agir-yaraladi

² Babalar tarafından gerçekleştirilen ölümcül çocuk istismarlarına verilen koddur. B1; 1 numara ve B2 ise 2 numaralı haber anlamına gelmektedir. Sıralama bu şekilde 20'ye kadar devam etmektedir

Ölümcül Çocuk İstismarlarının Önlenebilirliği Üzerine Bir Araştırma: 40 Haber Olgusu Örneği

İzmir	2019	B9	3 yaşında	Ekonomik sıkıntılar/Psikolojik bozukluk	https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/uv-ey-baba-dehseti-uc-yasindaki-cocugu-doverek-oldurdu-1412582
Kocaeli	2019	B10	7 ve 5 yaşlarında, 1,5 aylık (anne)	Ekonomik sıkıntılar/Psikolojik bozukluk	https://www.mynet.com/vahsetten-sonra-kacan-baba-yakalandi-110100673242
İzmir	2019	B15	2 yaşında (anne)	Madde bağımlılığı/Suç/ Psikolojik sorunlar	https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/izmirde-korkunc-olay-esini-ve-cocugunu-oldurdu-1399643
İstanbul	2018	B8	4 ve 2 yaşlarında (kendisi)	Boşanma ve ayrı yaşama ile ilgili nedenler	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/maltepede-baba-dehseti-2-kizini-oldurup-intihar-etti-4069793
Bursa	2018	B11	15 ve 18 yaşlarında, (anne) (dede)	Ekonomik sıkıntılar/Psikolojik bozukluk	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/vahset-karisini-babasini-ve-2-cocugunu-oldurdu-40841633
Kayseri	2017	B16	3, 7 ve 16	Madde/Suç/Psikolojik sorunlar	https://www.haberturk.com/kayseri-debir-kisi-esi-ve-3-cocugunu-oldurdu-1752723
İstanbul	2017	B18	9 yaşında	Boşanma, şiddete meyilli olma, kadını cezalandırma	https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/9-yasindaki-oglu-nu-olduren-baba-tutuklandi-860336
Kayseri	2017	B20	12 yaşında	Çocukla yaşanan sorunlarla baş edememe	https://www.evrensel.net/haber/337770/baba-12-yasindaki-oglu-nu-bogarak-oldurdu
İstanbul	2016	B2	5 yaşında	Boşanma ve ayrı yaşama ile ilgili nedenler	https://www.hurriyet.com.tr/gundem/istanbulda-vahset-5-yasindaki-oglu-nu-bogarak-oldurdu-40106162
Aydın	2015	B3	3 ve 1 yaşlarında (anne)	Boşanma ve ayrı yaşama ile ilgili nedenler	https://www.sozcu.com.tr/2015/gundem/aydinda-baba-

					cinneti-esini-ve-cocuklarini-oldurdu-1002649/
Malatya	2015	B14	9 ve 5 yaşlarında (anne)	Psikolojik bozukluk	https://www.sabah.com.tr/yasam/malatyada-kan-donduran-katliam-3096433
İstanbul	2014	B19	3 yaşında	Eşi cezalandırma	https://www.haberturk.com/gundem/haber/1001709-3-yasindaki-cocugunu-doverek-oldurup-cope-mi-atti
Denizli	2012	B7	4 yaşında	Boşanma ve ayrı yaşama ile ilgili nedenler, eşi cezalandırma	https://www.milliyet.com.tr/gundem/4-yasindaki-oglundu-olduren-baba-tutuklandi-1541605

Veri Oluşturma Süreci

Google arama motorunda ebeveynleri tarafından öldürülen çocuklarla ilgili haberler arasından son on yıl içerisinde gerçekleşen vakalar arasında tarama yapılmıştır. Bu tarama sırasında çocukların 18 yaşın altında olması aranan şartlar arasındadır. Bu nedenle ulaşılan haberler arasında ebeveynleriyle birlikte yaşasa bile anne veya babası tarafından öldürülen çocuğun bu yaşın altında olan çocuklardan olmasına dikkat edilmiştir. Bu haberlerin öncelikle linkleri bir Word dosyasında toplanmış, ardından da tek tek bu linkler açılarak her haberin detayı başka bir Word dosyasına aktarılmıştır. Dosyaya aktarılan bu bilgiler üzerinden toplam 9 adet istismara yol açan neden ortaya çıkarılmıştır. Bunlardan 4'ü anne olguları ile ilgili iken 5'i ise baba olgularını aktarma için kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesinde haberler üzerinden oluşturulan ana temalar bir yol gösterici olmuştur. Bu bağlamda nitel araştırmaların doğasına da uygun olarak verileri ölçme, kanıtlama ya da evrene genelleme gibi hataların yapılmamasına özen gösterilmiştir. Verilerin analizinde mevcut çocuk koruma politikalarına önerilerde bulunulabilmesi amacıyla analitik genellemeden faydalanılmıştır. Örneğin Çocuk Koruma Kanununda ebeveynlerin ve çocukların faydalanabileceği tedbir kararları bulunmaktadır. Bu Kanuna ek olarak çıkarılacak bir yönetmelikle psikolojik tedavi amaçlı yardım alan bir ebeveynin aynı zamanda danışmanlık tedbirini de dikkate alması zorunluluğunun getirilmesi gibi. Buna benzer boşanma aşamasında danışmanlık tedbirlerini her iki çifte de zorunlu hale getirilmesine yönelik analitik genellemeler kullanılmıştır.

Verilerin tematik olarak kodlanması ve sınıflandırılması tekniği ile vakaların oluş biçimlerinin sentezlenmesi amaçlanmıştır. Sentezleme işlevi aynı zamanda tümevarımsal tematik analiz olarak da adlandırılabilir. Tematik analiz temaların oluşturulmasında araştırmacıya esneklik sağlamaktadır. Bolgün ve Uçan'ın (Bolgün & Uçan, 2020) kendi

çalışmalarında da bahsettiği bu esneklik kolaylığı tüm çalışma boyunca kullanılmıştır. Çalışmanın veri analiz sürecinde de tematik analizin bu özellikleri dikkate alınmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Veriler çalışmanın amacını karşılayacak biçimde aşağıdaki tabloda kodlanmıştır.

Tablo 3 Temalar

Maternal Filisid	Paternal Filisid
Psikolojik sorunları olan ebeveyn	Boşanma ve ayrı yaşamaya bağlı sorunlar
Erken yaşta evlilik ve buna bağlı sorunlar	Ekonomik sıkıntılardan kaynaklı psikolojik sorunlar
Evlilik dışı ilişki kaynaklı sorunlar	Madde bağımlılığı kaynaklı sorunlar
Belirlenemeyen nedenler	Eşler arasındaki güvensizlik kaynaklı sorunlar
	Çocukla yaşanan sorunlarla baş edememe

Maternal Filisid

Araştırmanın bu kısmında anneleri tarafından ölümcül istismara maruz bırakılan çocuk haberleri verilmektedir. Haberler çeşitli kategorilere ayrılarak bu durumları literatürden de destekleyen kaynakların gösterilmesiyle olguların açıklaması yapılmıştır.

Psikolojik Sorunları Olan Ebeveyn

Annenin eşi tarafından şiddete maruz kalması ile psikolojisinin bozulması

Dünyanın birçok gelişmiş ülkesinde dahi ev içi şiddet mağdurlarının çoğunluğunu kadınlar ve çocukların oluşturduğu bilinmektedir (Brzank, 2009, s.330). Ev içinde yaşanan şiddet, ister kadına isterse çocuğa uygulansın genellikle tek seferlik bir olay değil, karmaşık bir istismar sistemidir. Bu karmaşık istismar bütünü kişinin eylem ve davranış biçimlerinde başka bir kişi üzerinde güç ve kontrol kazanmayı amaçlamaktadır. Aile içi şiddet mağdurları bir sonraki şiddet patlamasının ne zaman, ne şekilde geleceğini hesaplayamadıkları için bu durum onları sürekli bir korku içinde yaşamaya zorlamaktadır. İşte bu korku hali aile içi şiddete maruz kalan kadının psikolojisi üzerinde olumsuz etki bırakmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından gerçekleştirilen şiddet araştırmasının sonuçlarına göre şiddete uğrayan kadınlar sağlık durumlarıyla ilgili ilaç kullanma boyutuna varacak şekilde sorunlar yaşamaktadırlar (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi, & Lozano, 2002, s. 80). Ev içi şiddete maruz kalan kadınların çocuklarının olması durumunda bu kötü muameleden şiddete direkt uğramasa bile çocuklar da etkilenmektedir. Çünkü annenin şiddeti deneyimlemesi onun ebeveynlik becerileri üzerinde direkt etkiye sahiptir (Kavemann & Kreyssig, 2006, s.13-14). Araştırmada ulaşılan bulgular arasında gerçekleşen çocuk ölümlerinde annenin maruz kaldığı şiddet öyküsünün etkisi görülmektedir. A1 kodlu haberde geçen olayda anne hem eşinin hem de eşinin ailesinin devam eden şiddetine yıllarca maruz kaldığını ve psikolojisinin bozulduğunu iddia etmektedir. Eşi tarafından sürekli şiddete maruz kalan anne

hayatında hiç mutlu bir gününün olmadığını, tüm yaşantısının zorluk ve rezillik içerisinde geçtiğini ifade etmiştir. Annenin yıllarca maruz kaldığı şiddet ve baskı 10, 8 ve 4 yaşlarındaki üç çocuğunu öldürme seviyesine gelebilecek kadar ilerlemiştir. Çocuklarını öldürdükten sonra anne de intihara teşebbüs etmiştir.

Annenin ciddi psikolojik sorunlar yaşaması/ Tanı almış psikolojik sorunlar

Psikolojik sorunları olan ebeveynler konusu her alandan uzmanı ilgilendiren, çok boyutlu ele alınması gereken önemli ailevi sorunlardan birisidir. Ruhsal hastalıkların genel anlamda bireylerin duygu durumları, kişilik özellikleri ve bireysel alışkanlıkları üzerinde olumsuz etkileri olduğu ve bireylerin sosyal yaşamlarında gerileme yarattığı bilinmektedir (Gültekin, 2010, s.585). Bir bireyin ebeveyn olarak ruh hastalığı tanısı alması ise hem kendisi hem de çocukları için daha dramatik sonuçlara yol açabilecek bir durum olarak görülmektedir. Çünkü birçok ebeveynin bu zorlu durumla baş etmeye çalışırken hastalıklarını çocuklarından sakladıkları ve daha fazla baskı altında kaldıkları bilinmektedir (Pretis & Dimova, 2008, s.155). Psikolojik sorunları olan ebeveynlerin bu durumla baş etmek için daha çok emek vermelerinin yanı sıra çoğu durumda da ebeveynler bu yükü kaldıramayarak çocuklarını ihmal etmekte ya da istismara maruz bırakabilmektedirler. Her şeyden önce çocukla ilişkilerde ebeveyn davranışları hastalık nedeniyle kısıtlanabilmektedir. Mevcut bilimsel bulgulara göre, ebeveynleri akıl hastası olan çocukların sıklıkla belirli yükler ve bozukluklarla karşı karşıya kaldıkları ve bu çocukların kendilerinin bir ruhsal bozukluk geliştirme riskinin arttığı görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalarda ortaya çıkan ve tutarlılık gösteren sonuçlardan birisi de depresif anneler ve çocukları arasındaki etkileşimin önemli ölçüde sınırlı olduğudur (Mattejat & Remschmidt, 2008, s.415). Annelerin psikolojik rahatsızlıklarının yanı sıra ebeveyn rolünü yerine getirirken paternalist uygulamalar tarafından daha da yıpratıldığı bilinmektedir. Yapılan araştırmalar (Tuğrul, 2019, s. 87) anneliğin kadınları toplumsal baskı mekanizmaları ile mücadele etmede güçlendirdiğini gösterse de kadınların toplumun kendilerine biçtiği annelik rolünü yerine getirememesi onları güçsüzleştirmekte ve daha da baskı altına almaktadır.

Araştırmaya konu olan haber A2'de, 7 yaşındaki çocuğunu bıçaklayarak, 5 yaşındakini ise boğarak öldüren annenin eşiyile son zamanlarda sıklıkla tartışma yaşadığı ve psikolojik sorunlarının olduğu bilinmektedir. Bu durum eşler arasında yaşanan sorunlardan kadınların şiddete maruz kalmasıyla erkeklere göre daha fazla etkilendiği sonucuna götürmektedir. Yapılan araştırmalar da (Doğrucan & Yıldırım, 2020, s. 122; İkinci, 2014, s. 25) kadınların uğradığı şiddetin etkilerinin psikolojik olarak kadınları yıpratmış ve yakın temasta bulunduğu çocukları üzerinde olumsuz sonuçlara yol açabileceğini ortaya koymaktadır.

Başka bir olayda ise 3 ve 9 yaşlarındaki çocuklarını vücutlarının çeşitli yerlerinden bıçaklayarak öldüren annenin mahkemeden istenen rapor neticesinde şizofreni tanısı aldığı ve ceza yerine tedavi ettirilmesine karar verildiği görülmektedir (A3).

Yeşil bir adam gördüğünü, bu adamın hasta olan çocuklarının tedavisinin ancak onları öldürmek ve kurtuluşa erdirmek olduğunu söylediğini iddia ederek iki çocuğunu boğarak öldüren annenin haberinde (A4) ölümcül istismara maruz kalan çocuklardan birisi 5 yaşında diğeri ise 4 aylıktır. Bununla birlikte aynı olayda çocuklardan bir veya

birkaçının kronik rahatsızlığının bulunması ve annenin bu süreçte gerekli desteğe sahip olmaması annenin yaşamış olduğu psikolojik sorunların katlanarak artmasına yol açmıştır. Sakarya’da yaşanan olayda (A5) psikolojik sorunları olan anne ilaç tedavisi görmektedir. En küçük çocuğu 10 yaşındadır. Son zamanlarda ilaçlarını almayı aksattığı bilinmektedir. İntihar etmeyi planlayan annenin küçük çocuğunun kendisinin ölümünün ardından mağdur olmaması için önce çocuğu öldürmeyi sonrasında intihar etmeyi planladığı bilinmektedir.

A6 kodlu haberin konusu olan olayda ise anne “yılanların başını ezdim” ifadesiyle çocuklarını hangi psikoloji içerisinde öldürdüğünü ortaya koymaktadır. 2015 yılında Hatay’da gerçekleşen olayda, annenin psikolojik durumunun bozuk olduğu belirtilmektedir.

12 yıllık evliliklerinde çocuk sahibi olamayan çiftin tüp bebek yöntemiyle sahip oldukları çocuklarının doğumundan sonra annenin psikolojik sorunlar yaşadığı bildirilmektedir. Bebeğiyle ilgili olarak ebeveynlik görevlerini yerine getirmekte zorlanan annenin ağlayan çocuğunu susturmak amacıyla boğarak öldürdüğü ortaya çıkmıştır (A7).

Psikolojik rahatsızlıkları olduğu için ilaç tedavisi alan 40 yaşındaki annenin haberinde ise (A8) bebeğini doğumundan 3 hafta sonra boğarak öldürdüğü, olayla ilgili çelişkili ifadeler veren annenin suçunu itiraf etmesiyle olay gün yüzüne çıkmıştır.

Psikolojik rahatsızlığı bulunduğu için ilaç tedavisi gören başka bir annenin çocuğunu ölümcül istismara maruz bırakmadan önceki süreç içerisinde ilaç kullanmayı bıraktığı bilinmektedir. Aynı zamanda rahatsızlığından dolayı bebeğinin bakımını da sağlayamadığı için 7 aylıkken boğarak öldürdüğü kızının, eşinin kardeşine verileceğini aile bireylerinden duyduğu için böyle bir olaya teşebbüs eden anne emniyetteki sorgusunda çocuğunu battaniye ile boğarak öldürdüğünü belirtmiştir. (A9) Yapılan araştırmalar ruh sağlığı sorunları olan ebeveynlerin çocuklarıyla ilgilenme biçimlerinin, onlarla olan etkileşimlerinin ve ilişkilerinin ebeveynlerin sağlık durumundan önemli ölçüde etkilendiğini göstermektedir. Bu ebeveynler çocuklarının yaşlarına göre değişebilen gelişimsel görevleriyle başa çıkmada zorlanmaktadırlar (Mattejat & Remschmidt, 2008, s.415). A20 kodlu haberde de 35 yaşındaki anne 4 yaşındaki oğlunu, kağıda yazdığı bir yazıyı okuyamadığı gerekçesiyle öldürmüştür. Vakadaki annenin psikolojik rahatsızlığının bulunduğu ve babanın da işi nedeniyle yurt dışında yaşadığı bilinmektedir.

Çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamada zorlanan ebeveyn kendini baskı altında ve yetersiz hissetmektedir. Baskı ve yetersizlik durumu ise zaten ruhsal sorunlar yaşayan ebeveyni bireysel gerileme ve tükenmişliğe ve beraberinde de çocuklarını ihmal ya da istismar etmeye sürükleyebilmektedir.

Şiddetli ekonomik yoksunluk ve buna bağlı psikolojik sorunlar

Bazı durumlar ailelerde kriz yaşanmasına ve bu ailelerde bulunan çocukların ihmal ya da istismarına yol açmaktadır. Sosyal, çevresel, kültürel, bireysel faktörlerin yanı sıra ekonomik faktörlerin de ailelerin kriz yaşamada önemli bir etken olduğu bilinmektedir. Ailelerin yaşadığı ekonomik yetersizlik durumu aile içindeki stresi artırıcı bir özelliğe sahiptir (Ünsal, 1998, s.308). Çocuklara yönelik fiziksel istismarı artıran nedenleri kategorize ettiği çalışmasında Pelendecioğlu ve Bulut (Pelendecioğlu & Bulut,

2009, s.52) ailenin yaşamış olduğu yoksulluğu durumdan kaynaklanan nedenler olarak ifade etmişlerdir.

2016 yılında Aydın'da meydana gelen A18 kodlu olayda 26 yaşındaki annenin 6, 3 ve 1 yaşlarında 3 çocuğu bulunmaktadır. Baba inşaatlarda elektrik tesisatı işi yapmaktadır. Kahramanmaraş'ta yaşarlarken baba iş bulduğunu söyleyerek Nazilli'ye taşınmışlardır. 4 aydır burada yaşamaktadırlar. Ancak baba Nazilli'ye geldikten 2 ay sonra evi terk etmiş ve bir daha da kendisinden haber alınamamıştır. Anne komşuların gıda, eşya gibi yardımlarıyla yaklaşık 3 aydır çocuklarıyla beraber yaşamaktadır ancak kirasını ödeyememektedir. Annenin yardım alabilmesi için Nazilli Sosyal Hizmet merkezine başvurulmuş ancak başvuru henüz sonuçlanmamıştır. Annenin, öldürdüğü 3 yaşındaki çocuğuna daha önce de şiddet uyguladığı gerekçesiyle gözaltına alındığı, sonrasında serbest bırakıldığı bilinmektedir. 3 yaşındaki çocuğunu döverecek öldürmüştür. Bu olayda bahsi geçen annenin aynı zamanda genç yaşta anne olması da istismarı artırıcı nedenler arasında gösterilebilir (Pelendecioğlu & Bulut, 2009, s.53) (Ünsal, 1998, s.310).

Erken Yaşta Evlilik ve Buna Bağlı Sorunlar

Erken yaşta evlilik 18 yaşın altında yapılan evlilikleri tanımlamak için kullanılsa da evlenecek olan bireyin, fizyolojik ve psikolojik olarak evlilik ve sonrasında çocuk sahibi olmaya dair sorumlulukları taşıyacak özellikte olmaması da yapılan evliliğin erken olduğunu gösterebilmektedir. Evliliklerini erken yaşta yapan bireylerin evliliklerinde ileri yaşlarda evlenenlere göre daha fazla sorun yaşadıklarına dair araştırma sonuçları da bulunmaktadır (Soylu & Ayaz, 2013, s.137). Erken yaşta yapılan evliliklerin kadın üzerindeki etkisi hem biyolojik hem de psikolojik olarak olumsuz durumları beraberinde getirmektedir. Bunların başında kadının depresyon yaşaması, istismar ve şiddet mağduru ya da faili olması, alkol ve madde bağımlısı olması, intihara teşebbüs etmesi gibi ruhsal sorunlarla karşılaşma ihtimalinin artması gelmektedir (Özcebe & Biçer, 2013, s88). Araştırma dâhilinde incelenen haberlerde de erken yaşta bebek sahibi olan anneler yaşadıkları zorluklar nedeniyle psikolojik rahatsızlıklara daha sık yakalanmakta ve bunlara başka sorunların da eklenmesiyle çocuklarını ölümcül istismara maruz bırakmaktadırlar. Çünkü yapılan araştırmalarla ortaya konulan sonuçlara (Özcebe & Biçer, 2013, s.88-89) (Ünsal, 1998, s.311) ve araştırmadaki haberlere göre de erken yaşlarda çocuk sahibi olan kadınların doğum kontrol yöntemlerine yeterince hâkim olamayışları nedeniyle üst üste meydana gelen doğumlar, çocuklar arasındaki yaş farklarının az olmasına ve annelerin üzerindeki baskının daha da artmasına neden olmaktadır. Anne-babanın yaşının çok genç olmasının, çok çocuklu ailelerin çocuğun ihmal ve istismara maruz kalmasını artırdığı bilinmektedir. Kocaeli'nde yaşanan olayda 29 yaşındaki anne 4.hamileliğinin sonunda dünyaya gelen çocuğunu kendi evinin banyosunda doğum yaptıktan sonra meyve bıçağıyla keserek öldürmüştür (A10). Annenin çocuklarının yaş farkının az olması, son zamanlarda geçim sıkıntısı yaşamaları ve annenin psikolojik olarak yeni bir bebeğe hazır olmaması gibi nedenler çocuk ölümlerinin yaşanmasına neden olmaktadır. Yaşanan bu vakada annenin psikolojik sorunlarının bulunmadığı, cezai ehliyetinin tam olduğu bilinmektedir. Bu nedenle annenin neden bu şekilde bir ölümcül istismarda bulunduğunu açıklayabilecek tek gerekçe olarak erken yaşta üst üste doğan 3 ve daha üstü çocuğa sahip olması akla gelmektedir.

Evlilik Dışı İlişki Kaynaklı Sorunlar

Türkiye’de yapılan araştırma sonuçlarına göre evlilik dışı ilişkilerin toplumsal olarak kabul oranının düşük olduğu bilinmektedir (Adak, 2016, s.23; Türkaslan & Suleymanov, 2010, s.10). Bu araştırmaların her ne kadar kapsamı sınırlı olsa da Türkiye’de evlilik dışı ilişkilerin batı ülkeleri ve Amerika’ya oranla toplumsal kabulünün daha düşük olduğu da gerçekliğini korumaktadır (Pınar, 2008, s.59). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan Türkiye’de Aile Yapısı Araştırmasının sonuçlarına göre toplumda, nikâhsız birlikte yaşamının, % 90,6 ve yine evlilik dışı çocuk sahibi olmanın % 91,7 gibi yüksek bir oranda hoş karşılanmadığı görülmektedir (Uslu, 2011, s.283).

Türkiye’de evlilik dışı ilişkilerin toplumsal kabulünün düşük olması bu ilişkilerde doğan çocukların da hem toplum tarafından hem de ebeveynleri tarafından kabulünün düşük olma ihtimalini ortaya çıkarabilmektedir. Evlilik dışı ilişkilerde çocuk, partnerlerden birinin önceki ilişkisinden doğmuş da olsa, evlilik dışı doğan bir çocuk da olsa ilişkinin kendisinin partnerlerde vermiş olduğu psikolojik yük bu ilişkilerdeki çocukların çoğu bakımdan dezavantajlı olarak görülmesine neden olmaktadır. Bu konuda özellikle belirtilmesi gereken bir husus da evlilik dışı ilişkiler konusunda ulusal literatürün çocuklara neredeyse hiç odaklanmadığıdır. Bu alanda yapılan çalışmalar (tezler de dahil olmak üzere) genelde evlilik dışı ilişkilerin toplumsal kabulüne (Adak, 2016; Türkaslan & Suleymanov, 2010) evlilik dışı ilişkilerde mağdurun psikolojik durumuna (Özgün, 2010) ve en çok da bu ilişkilerin hukuki boyutuna (Tekdoğan, 2014) odaklanmaktadır.

Evlilik dışı ilişkilerde doğan çocuklara karşı yapılan ayrımcılığın kökenlerinin ataerkil toplum yapısından kaynaklandığı bilinmektedir. Kadınlar için evlilik dışı bir çocuğu doğurmak ağır bir darbe olarak görülmektedir. Evlilik dışı ilişkilerde doğan ya da bu ilişkiler içinde büyüyen çocukların gelecekteki şansları başlangıçtan itibaren önemli ölçüde kısıtlanmış görülmektedir. Ancak daha önce de değinildiği üzere Avrupa’da evlilik oranlarında düşüşle birlikte bu tarz ilişkiler hem kavramsal olarak olumlu çağrışım yapan kelimelerle yeniden ifade edilmiş hem de toplumsal kabulü gitgide artan bir eğilim göstermektedir. Örneğin; “evlilik dışı doğan çocuk” ya da “evlilik dışı ilişki” gibi kavramlar yerine “evlenmemiş ve birlikte yaşayan çocuklu çiftler” kavramları kullanılmaktadır. Bu çiftler örneğin Batı Almanya’da hala nispeten az yaygın olan, ancak sosyal olarak neredeyse tamamen kabul edilebilir bir yaşam biçimi olarak görülmektedir (Bien & Schneider, 1998, s. 10-11). Almanya’da özellikle anneler için, evlilik dışı ilişkiler sonucu meydana gelen ebeveynlik rollerinin sosyal dışlanma uygulamalarından arındırılması için 1990’lı yıllardan beri yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Bu anneler ayrıca yasal olarak da farklı alanlarda desteklenerek onların dezavantajlı konumunda olmamaları sağlanmaktadır. Almanya’da günümüzde evlilik dışı ilişkilerde yaşayan çocukların aile ortamında yaşayan çocuklarla kıyaslandığında neredeyse hiçbir dezavantajlı durumunun bulunmadığı bilinmektedir (Bien & Schneider, 1998, s.11).

Türkiye’de ise evlilik dışı birlikteliklerin durumunda 1990’lı yıllardan itibaren hukuki anlamda gerçekleştirilen çalışmalar söz konusudur. Bununla birlikte çiftlerin imam nikâhı aracılığıyla beraber yaşadıkları birliktelikler de Türkiye’de yabancı olunmayan bir kavramdır (Tekdoğan, 2014, s.9). Ancak genel anlamda bu tarz ilişkileri bağlayan hukuki düzenlemelerin bulunmaması (Bahçivancı, 2018, s.628-630) bu birlikteliklerde yaşayan kadın ve çocuklar için sosyal hizmet sorunları kapsamında dezavantajlı bireylerin oluşmasına neden olmaktadır. Zaten çocuk ihmal ve istismarı üzerine yapılan

çalışmalarda ihmal ve istismara yol açan nedenler arasında evlilik dışı ilişkilerde yaşanan olumsuz durumlar güncelliğini korumakta ve çocuklar üzerinde olumsuz etkide bulunabilmektedir (Ünsal, 1998; Özdemir U. , 1992).

Nitekim çalışmaya konu olan olaylardan A12 kodlu haberde 23 yaşındaki anne 48 yaşındaki bir erkekle imam nikâhlı bir birliktelik yaşamaktadır. Bu birlikteliğinden de 15 aylık bir bebeği bulunan anne beraber yaşadığı kişinin eşiyle sık görüştüğünü iddia etmiştir. Bunun ardından sinir krizi geçirerek cinnet halinde bebeği dövmeğe başladığını ifade etmektedir. Bebeğin nefessiz kaldığını gören anne, bebeğin babasını arayarak durumu kendisine bildirmiştir. Anne bebeği eşinin kendileriyle ilgilenmediği için eşine ders vermek, onun canını yakmak amacıyla öldürdüğünü belirtmiştir.

Konya’da yaşanan bir diğer olay ise A13 kodlu haberden derlenmiştir. 33 yaşındaki anne daha önce iki kez evlenip boşanmıştır. Olay sırasında 3. kişiyle birlikte yaşamaktadır. İlk eşinden 2 ve ikinci eşinden 1, beraber yaşadığı kişiden de 6 aylık bir bebeği olmak üzere toplam 4 çocuğu bulunmaktadır. 3 yaşındaki çocuğunu nacağın sapını kafasına vurarak öldüren anne, 112 acil sağlık servisini arayıp oğlunun sara hastası olduğu için nöbet geçirdiğini söyleyip yardım istemiştir. Çocuk ambulansla hastaneye kaldırılırken yolda kalbi durmuş geri hayata döndürülememiştir. Doktorlar çocuğun vücudunda yanık ve darp izleri görünce durumu şüpheli bulup hastane polisine haber vermiştir. Hastaneden kaçan anne evinde yakalanıp suçunu itiraf etmiştir. Annenin birlikte yaşadığı kişinin ise olaydan bir gün önce çocuk halıya çişini yaptığı için sıcak su döküp yaktığı bilinmektedir. Olay günü de çocuğun aynı şeyi yine yapmasına sinirlenen anne kafasına vurarak çocuğu öldürmüştür. Annenin uyuşturucu aldığı da bilinmektedir.

Gerçekleştirilen araştırma sonuçları ve istatistiksel verilerin sunduğu rakamlar birlikte yaşayan çiftlerin bu ilişkilerde dünyaya gelen çocuklarının sayısının giderek arttığını göstermektedir. 1900’lü yıllarda boşanmayı yolunda gitmeyen bir evliliğin doğal sonucu olarak gören kadınların oranının %55 olduğu yapılan araştırmalarca doğrulanırken 1965’ten sonra 2000li yıllara kadar bu oranın %73’e çıktığı görülmektedir (Bahçivancı, 2018, s.660). Beineravica’nın (Bien & Schneider, 1998, s.80) yaptığı çalışma sonuçlarına göre Almanya’da 2007 yılında evlilik dışı birlikteliklerin sayısının 2.4 milyon civarında olduğu bu evliliklerin de %32sinde çocuk dünyaya geldiği ortaya çıkmıştır.

2019 yılında İzmir Emniyet Müdürlüğü’ne 5 yaşındaki çocuğuna iyi bakmadığı ve şiddet uyguladığı gerekçesiyle bir anne hakkında şikayet bildiriminde bulunulmuştur. Polis anneye belirli bir süre sonra ulaşmış ancak çocuğu bulamamıştır. Annenin, çocuk hakkında çelişkili ifadeler vermesi üzerine polis olayı incelemeye almış ve anne çocuğunu erkek arkadaşının öldürdüğünü ifade etmiştir. Ancak erkek arkadaş ise çocuğu annesinin öldürdüğünü olayla hiçbir ilişkisinin olmadığını belirtmiştir. (A14)

Türkiye’de evlilik dışı ilişkilerin önemli bir kısmı da evli olan çiftlerden birinin “yasak aşk” olarak adlandırılan gizli cinsel birliktelik şekliyle karşımıza çıkmaktadır. Avrupa ülkelerinde ise evlilik dışı ilişki denildiğinde daha çok birlikte yaşam biçimi anlaşılmaktadır. Evlilik dışı ilişkilere yüklenen bu anlam ise ilişkiyi yaşayan çiftlere ve bu ilişkilerde bulunan çocuklara da baskı ve olumsuzluk olarak geri dönmekte ve aynı zamanda bu alanda yapılması gereken hukuki düzenlemelerin de önünü kapatmaktadır. Bu durumdan da en çok etkilenenler ise çocuklar ve kadınlar olmaktadır. A15 kodlu haberde Adıyaman’da yaşayan 2 çocuk annesi kadın eşi cezaevinde iken ilişki yaşadığı

kişiden hamile kalmış ve hastanede bir kız bebek dünyaya getirmiştir. Doğumdan sonra eve gelen anne bebeğin ağzını ve burnunu bezle kapatarak öldürmüş daha sonra onu poşete koyup çöpe atmıştır. Olay bebeğin topuk kanının alınması için arayan aile hekiminin durumdan şüphelenmesi üzerine ortaya çıkmıştır.

Evlilik dışı ilişkilerin anne üzerinde oluşturduğu baskıya örnek olabilecek A16 kodlu haberde ise 35 yaşındaki anne birliktelik yaşadığı kişiden olan bebeğini doğumdan 40 gün geçtikten sonra denize atarak öldürmüştür. Beraber yaşadığı kişinin kendisine baskı yaptığını, bebeğin masrafları yüzünden tartıştıkları sırada bebeği duvara fırlattığı için nefessiz kaldığını ifade etmiştir. 2017 yılında İstanbul'da meydana gelen bu olayda anne, durumu çaresiz kaldığı için yaptığını ifade etmektedir.

Evlilik dışı ilişkilerin evlilik kurumuna alternatif bir yaşam biçimi olarak görülmesinden ziyade sadece cinsel birliktelik olarak algılanması toplumun gözünde bu alanı daha da dışlanır bir hale getirmiştir. Bu nedenle Türkiye'de evlilik birlikteliği dışında doğan çocukların kabullenilmesi zorluğu ortaya çıkmaktadır. Araştırma verilerini oluşturan A 17kodlu haberde de bu durum açıkça görülmektedir. 28 yaşında tek başına yaşayan kadın evlilik dışı hamile kalmıştır. Hamileliğini herkesten gizlediği düşünülmektedir. Ancak kendisi hamile olduğunun farkında olmadığını ifade ederek soranlara da kilo aldığını ve kist ameliyatı olduğu için çocuk sahibi olamadığını söylemiştir. Komşusunun halsizliğinden şüphelenmesi üzerine doktora götürülen kadının doğum ya da düşük yapmış olabileceği ihtimali üzerinde durularak ameliyata alınmıştır. Aynı komşu annenin evine hastanede olduğu sırada temizliğe gittiğinde yatak odasında su dolu temizlik kovanının içinde havluya sarılı çürümüş bir bebek cesedi ile karşılaştığında durumu polisler bildirmesiyle olay ortaya çıkmıştır. Bebek çürümüş olduğundan kesin ölüm nedeni ve ne şekilde öldüğü belirlenememiştir. Bebeğin 5-6 gün kadar kendi haline bırakıldığı düşünülmektedir. Annenin daha öncesinde Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde tedavi gördüğü de bilinmektedir.

Belirlenemeyen Nedenler

Bu kategoride bulunan haberlerde annelerin çocuklarını ölümcül istismara maruz bırakmasının sebepleri kesin bir nedene bağlanamamaktadır. İstismar durumlarında çoklu faktörlerin etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Erken yaşta anne baba olunması, işsizlik ve buna bağlı ekonomik sorunlar ve aile içi geçimsizlik ya da anne babanın tanısı konulmamış ruhsal bozukluklarının bulunması gibi çeşitli yelpazedeki ihmal ve istismar nedenleri bu istismara yol açabilecek nedenler arasında gösterilmektedir (Gewaltinfo, 2022). Muğla'da 2012 yılında yaşanan olayda 25 yaşındaki anne henüz belirlenemeyen bir nedenle cinnet geçirerek 2,5 aylık ve 2 yaşlarındaki iki çocuğunu bıçakla öldürdükten sonra intihara kalkışmıştır. Annenin olayın şokunu atlatıp hastanede kendine geldiğinde "çocuklarımı öldürdüm" diyerek kriz geçirdiği görülmüştür. Aile Muş'tan dört yıl önce Muğla'ya yerleşmiştir. Olay anında babanın işte olduğu bilinmektedir. Baba eve geldiğinde kapıların kilitli olması nedeniyle camdan içeri girerek durumu öğrenmiştir. (A19)

Paternal Filisid

Çalışmanın ikinci kısmını oluşturan paternal filisid olgularının verildiği bu bölümde maternal filisid olguları gibi düzenlenmiştir. Araştırma sonucu elde edilen kategoriler başka araştırmalarla desteklenerek aktarılmıştır.

Boşanma ve Ayrı Yaşamaya Bağlı Sorunlar

İki birey arasında hukuki, kültürel, sosyal, psikolojik ve cinsel olarak oluşturulan birlikte yaşam biçimi olan evlilikler yaşanan bazı olumsuzluklar nedeniyle sonlanabilmektedir. Evliliklerin kurulması insanları mutlu eden olumlu bir olgu iken ayrılma ve boşanmaların ise bireylerin üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu bilinmektedir (Scan, Douglas, Robinson, Butler, & Murch, 2003, s.115). Boşanmada erkeklerin benlik saygısında düşüş görülmele birlikte bu durumun erkeklerin ebeveyn ve aile kimlikleri açısından olumsuz etkilerinin olduğu bilinmektedir. Yapılan çalışmalar erkeklerin boşanma ile beraber iş ve topluluk yaşamı dahil olmak üzere hayatlarıyla ilgili birçok alanda sorun yaşadıklarını ortaya çıkarmıştır (Muchena, Howcroft, & Stroud, 2018, s.7-9). Bununla birlikte erkekler boşanma konusu gündeme geldiğinde yaşanan sorunlarla baş etmede kadınlara göre daha başarısız bulunmaktadır. Çünkü boşanma ile kadınlar daha çok bir araya gelerek sorunlar hakkında konuşurken erkekler daha fazla içine kapanmaya başlamaktadırlar (Kipnis, 2004, s.1-3). Araştırmaya konu olan haberlerde babaları tarafından ölümcül istismara maruz kalan çocuklar içerisinde ebeveynleri boşanma durumu yaşayan çocuk sayısı toplam vaka sayısının yarısını oluşturmaktadır.

2020 yılında Bayburt'ta yaşanan olayda 35 yaşındaki baba çocuklarının velayetinin anneye verilmesinin ardından cinnet getirip ilkokula giden iki çocuğunu öldürdükten sonra intihar etmiştir. Baba köyde çobanlık yapmaktadır. Kısa süre önce eşinden boşanmıştır. Olay gece vakti ve köylülerin duymadığı bir zaman diliminde gerçekleşmiştir. (B1) İstanbul'da 2016'da meydana gelen olayda 40 yaşındaki konfeksiyon işçisi baba eşiyle sorun yaşadığı için 2 aydır eşinden ayrıdır. 5 yaşındaki çocuğu ile yalnız yaşamaktadır. Çocuğu boğarak öldürdükten sonra kendini keserek intihara kalkışmış, olayı polisi arayarak kendisi ihbar etmiştir. Olay sabah saatlerinde meydana gelmiştir. Mahalle sakinleri failin eşi ile arasında sorunlar olduğunu, iki aydır ayrı yaşadıklarını ve 2 ay önce de kalp krizi geçirip hastanede kaldığını ifade etmişlerdir. (B2)

Boşanma ile meydana gelen sorunların atlatılmasında geleneksel toplumların boşanma olgusuna bakışının daha sert olması nedeniyle boşanan çiftlerin bu sürecin sonuçlarıyla baş etmede daha fazla zorlandığı bilinmektedir. Boşanma durumu ile karşı karşıya kalan çiftlerin dışsal olarak daha çok etkilendiği ve bunun da bireyleri daha fazla baskı altında bıraktığı görülmektedir (Aksan & Sönmez, 2019, s.13-15).

2015'te Aydın'da yaşanan B3 kodlu haberde, baba boşanmak üzere olduğu eşini ve çocuklarını kayınpederinin evinden alarak bir otele götürmüştür. Çiftler, çocuklar uyuduktan sonra konuşmaya ve ardından tartışmaya başlamıştır. Bir süre sonra cinnet getiren baba önce eşini boğazından keserek ardından 3 ve 1 yaşındaki çocuklarını da karnından bıçaklayarak öldürmüştür. Yakınlarını arayıp helallik isteyerek odada beklerken polis ekipleri olaya müdahale etmiştir. 4 yıllık evli olan çift son 3 aydır tartışma yaşamaları nedeniyle boşanma kararı alıp mahkemeye başvurmuştur. Anne olay yaşandığı dönemde henüz 20 yaşındadır ve annenin 16 yaşında evlendiği bilinmektedir.

Boşanmanın yanı sıra erken yaşta evliliğin de bu istismar durumunda etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Boşanma ve nedenleri üzerine yapılan araştırmaların sonuçlarına göre aile içi şiddet, tekrarlayan çatışmalar, sadakatsizlik, ilişkideki birden fazla sorun, evliliğe zayıf bağlılık, cinsel yetersizlik ve güven duygusunun azlığı en çok karşılaşılan boşanma nedenleri olarak belirlenmiştir. Arıkan tarafından 1996 yılında yapılan “Halkın Boşanmaya Karşı Tutumları Araştırması”nın sonuçlarına göre kentli erkeklerin %36’sının sıklıkla veya zaman zaman eşine fiziksel şiddet uyguladığı ortaya çıkmıştır. Bu oran içerisindeki evliliklerin bir kısmının da boşanmayla sonuçlandığı bulunmuştur (Arıkan, 1996, 74-75). Buna benzer bir araştırma da 2016 yılında yapılan araştırmadır. Bu araştırma sonuçlarına göre boşanan kadınların belirttiği boşanma nedenlerinin dağılımına göre şiddet ve kötü muamelenin boşanma nedenleri arasında üçüncü sırada olduğu görülmektedir. (TürkiyeİstatistikKurumu, 2019)

B4, B5 ve B8 kodlu haberler aile içi şiddetin ardından meydana gelen boşanmanın olduğu bir durumu göstermektedir. 2019 yılında Hatay’da yaşanan olayda çift 2012 yılında evlenip 5 yıl evli kaldıktan sonra 2017 yılında iki çocukları varken boşandıklarında biri 4, biri ise 1 yaşında olan iki çocukları bulunmaktadır. Babanın çocukların velayetini anneden tehdit yoluyla aldığı iddia edilmektedir. Olay günü baba çocuğunu ders yapması için uyardığını, uyarısını dikkate almayınca elektrikli süpürge demir borusuyla dövdüğünü, yere düşüp bayılınca ve kusunca korkarak merdivenden düştüğünü söyleyerek hastaneye gittiğini ifade etmiştir. Anne eşinden şiddet uyguladığı gerekçesi ile boşanmıştır. Babanın kendi annesine de şiddet uyguladığı, farklı suçlardan daha önceden ceza aldığı ve diğer aile bireylerinin babanın hapiste kalması için bakanlık ve savcılığa dilekçe vermesine rağmen dikkate alınmadığı iddia edilmektedir. 2020’de Hatay’da meydana gelen diğer olayda 2010’da evlenen çift erkeğin sürekli şiddet uygulaması nedeniyle 2018’de boşanmıştır. Baba boşanmanın ardından kendi ailesi ile yaşar iken abisinin çocuklarını vurması nedeniyle 7 yıl hapis cezası almıştır. Açık ceza evinde iken çıkarak görüşmek için eşinden kızını almıştır. Kızını getirmesi gereken saatte getirmemesi üzerine anne durumu polise bildirmiştir. Küçük kızın ve babasının farklı yerlerde ağaca asılı cesetleri bulunmuştur.

2021’de Trabzon’da yaşanan olayda 36 yaşındaki baba eşine şiddet uyguladığı gerekçesi ile mahkeme kararıyla uzaklaştırma cezası alarak ayrı yaşamaya başlamıştır. Baba, olay günü çocuklarını görmek amacıyla eşinin babasının evine gitmiştir. Çocuklarını alıp kendi evine gelen baba dere kenarına giderek 11, 7 ve 4 yaşlarındaki kız çocuklarını tabancayla vurarak öldürmüş, ardından polisi arayarak teslim olmuştur. Olayı çocukların kendisinden soğuduğunu hissettiği için yaptığını iddia etmektedir.

İstanbul’da faili baba olan olay 2018’de yaşanmıştır. Boşanma aşamasında olduğu eşiyile ayrı yaşayan baba 4 ve 2 yaşlarındaki kızlarını pompalı tüfekle vurduktan sonra aynı tüfekle kendisi de intihar etmiştir. Anne daha öncesinde baba için koruma kararına uymadığı gerekçesiyle iki defa zorlama hapsi almış, hapiste olması gereken baba bu kararlara uymayarak iki çocuğunu ve kendisini öldürmüştür.

Şiddete Meyilli Olmak/Kadını cezalandırma

Çalışmanın daha önceki kısımlarında aile içi şiddetin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinden bahsedilmişti. Çocukların ailede yaşanan şiddeti deneyimlemesinin

etkilerinin ailedeki diğer yetişkin bireylere oranla daha yıkıcı olduğu bilinmektedir (Özgentürk, Karğın, & Baltacı, 2012, s.61-63). Araştırmaya konu olan haberlerde çocuğuna şiddet uygulayan babaların eşlerine de şiddet uyguladığı görülmektedir. Aile içi şiddetin nedenlerinin araştırıldığı çalışmaların bulgularından biri de sosyal öğrenme olgusudur. Kendi çocukluklarında şiddeti deneyimleyen bireylerin ilerde şiddeti problemlerin çözümü için bir yol olarak görme konusunda daha meyilli oldukları bilinmektedir. Bireyler üzerinde önemli yıkıcı etkileri bulunan şiddet hem toplumsal hem de bireysel olarak onların yaşamsal faaliyetlerinin olumsuz yönde seyretmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda şiddet tek bir nedenle açıklanamayacak kadar karmaşık bir olgudur. Şiddetin yaygınlaşmasına zemin hazırlayan risk faktörleri; yoksulluk, eğitimsizlik, kötü aile koşulları, şiddete meyilli gruplar içerisinde bulunmak, çocuklukta şiddete maruz kalmak ya da şahit olmak şeklinde sıralanmaktadır (Gökkaya & Ayan, 2017, s.390).

Şiddet durumlarına genellikle boşanma ya da ayrı yaşamının eşlik ettiği görülmektedir. Gaziantep'te 2020 yılında yaşanan B17 kodlu olayda 33 yaşındaki baba, 5 ve 7 yaşlarındaki çocuklarının gözü önünde 9 yaşındaki kızını duvara bağlayıp hortumla döverek ölmesine sebebiyet vermiş, bir yıl önce de eşine şiddet uyguladığı için hapse girmiş 4 ay hapis yattıktan sonra tahliye edilmiştir. Anne, eşi hapisteyken üç çocuğunu da alarak baba evine yerleşmiştir. Hapis cezasından sonra tahliye olan baba, annenin kaldığı yere giderek çocuklarını görmek istediğini belirtmiştir. Annesi de sonuçta onların babası olduğu için çocuklarını eşine vermiştir. Medyaya yansıyan bilgilerde babanın, kızını annesine sinirlendiği için dövdüğü bildirilmektedir. Olay günü diğer çocuklarına da şiddet uygulayan baba kızını öldürdükten sonra çocuğunu öldürdüğünü söyleyerek polisi aramıştır.

2017 yılında İstanbul'da yaşanan olayda 10 yıllık evli olan çiftler, erkeğin şiddet uygulaması nedeniyle iki aydır boşanma aşamasında olup ayrı yaşamaktadır. Kadın, kocasının kendisine 10 yıldır şiddet uyguladığını ifade etmektedir. 9 yaşındaki çocukları annede kalmaktadır. Olay günü çocuğunu annesinden izinli alarak evine getirmiştir. Baba olaydan daha önce de çocuğunu izinli aldığı başka bir günde doğalgazı açarak öldürmek istemiş, çocuğun ağlarken sesini çekip annesine atarak öldürmekle tehdit etmiştir. Polisler zorla girdikleri evden çocuğu kurtarmıştır. Ancak baba hiçbir ceza almamış ve savcılık babanın çocuğuyla görüşme hakkında da kısıtlamaya gitmemiştir. Bu olaydan sonra baba görüşme günlerinden birinde oğlunu alarak evine götürmüş ve ardından onu bıçakla öldürmüştür. Bu olayda da babanın anneye ve onun ailesine karşı olumsuz duygular beslediği bilinmektedir. (B18)

Eşler Arasındaki Güvensizlik Kaynaklı Sorunlar

Eşler arasında yaşanan tartışmalarda çocukların olumsuz etkilendiği yapılan araştırmalarla ortaya konmaktadır (Duman, Özdağ, & Özcan, 2003, s.54-55). Aile içerisinde yaşanan öfke ve saldırganlık durumları çocuk ihmal ve istismarı kapsamında ele alınması gerekli önemli konulardandır. Çocuğun fiziksel istismarı kapsamına giren çocuk ölümlerinde çocuğun direkt öldürülme amacından ziyade fiziksel şiddet göze çarpmaktadır. Ancak çocukların yaşları gereği ağır fiziksel travmalar ölümle sonuçlanabilen istismarlara yol açmaktadır (Beyaztaş, Oral, Bütün, Beyaztaş, & Büyükkayhan, 2009, s.75-77). 2014 yılında İstanbul'da meydana gelen B19 kodlu haberde öldürülen çocuğun babası çocuğun kendine benzemediğini ve ondan olmadığını iddia

ederek anne ile tartışmaya başlamıştır. Baba sinirlenerek çocuğu dövmeye başlamış ve onu evin ortasına fırlatmıştır. Çocuk iki gün sonra ölmüştür. Baba korktuğu için çocuğunu hiçbir şekilde doktora götürmemiştir. Daha sonra onu bir streç filmle sararak Bursa'ya çöp ve hafriyat dökme alanına gömmek amaçlı götürdüğünü ifade etmiştir. Burada baba çocuğu gömebilmek için iki gün beklemiştir. Olay annenin polise başvurmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu haberde görüldüğü üzere eşler arasında yaşanan tartışmaların sonucu ortaya çıkan ölümcül istismar durumu çocuğun fiziksel şiddete maruz kalmasının ardından meydana gelen travmadan kaynaklanmaktadır.

2012'de Denizli'de yaşayan 32 yaşındaki baba 4 yaşındaki oğlunu evde iple boğarak öldürmüştür. Küçük çocuğun cesedi evde kimse olmadığı sırada bulunmuş, otopsi işlemlerinin ardından iple boğularak öldürüldüğü ve olayın en az 3 gün önce olduğu ortaya çıkmıştır. Olayla ilgili baba şüpheli görülerek aranmaya başlanmış ve bir parkta bulunmuştur. Baba kendisinden ayrılan eşi nedeniyle böyle bir şeyi yaptığını ifade etmiştir. Çocuğun annesi eşinden şiddet gördüğünü, koruma kararı aldığını ve eşinin buna uymadığı için hapse girdiğini, daha sonra kendisi şikayetinden vazgeçince eşinin hapisten çıktığını yine de kendisini dövmeye devam ettiğini belirtmiştir. Eşinin kendisini aldatmakla ve çocuğun ondan olmadığını iddia etmekle suçladığını belirtmektedir. Bunun üzerine kadın eski eşinden olan çocuklarını yanına alarak bir yakınının yanına yerleştiğini, ortak çocuklarını babasının yanında bıraktığını ifade etmiştir. Baba ise olayı yaparken vicdanının rahat olduğunu, annesinin düşünmesi gerektiğini ifade etmektedir. (B7)

Ekonomik Sıkıntılar Kaynaklı Psikolojik Sorunlar

Çocuk istismarının nedenleri üzerine yapılan araştırmalarda bazı risk faktörlerinin istismarı daha da artırdığı bilinmektedir. Bunlar arasında yüksek fakirlik ve işsizlik oranlarının çocukların aileleri tarafından istismara ve ihmale uğrama olasılıklarını artıran toplumsal/kurumsal etkenlerden olduğu bilinmektedir (Deveci & Açık, 2003, s.396). Deveci ve Açık yaptıkları çalışmanın devamında fakirliğin çocuk istismarında karşılaşılan en sık ve ısrarlı risk faktörü olduğunu vurgulamaktadırlar. Yoksulluk ve işsizliğin ruh sağlığını olumsuz etkilediği, buna bağlı olarak da depresyon, madde kullanım bozukluğu, anksiyete bozukluğu, intihara teşebbüs gibi ağır vakaların yaşandığı bilinmektedir. Bunlarla birlikte insanın biyopsikososyal bir varlık olması nedeniyle yaşanan yoksulluk durumu sadece yetişkin bireyleri etkilememekte, yoksulluğu ve sonuçlarını yetişkinlerle beraber çocuklar da deneyimlemektedir. Çocukların özellikle ekonomik sıkıntıların getirmiş olduğu psikolojik baskı altında yıpranan ebeveyn davranışlarına daha fazla maruz kaldığı da bilinmektedir (Yolcuoğlu, 2010, s. 77).

3 yaşındaki çocuk, üvey babası tarafından dövülerek öldürülmüştür. Annenin ikinci evliliğini yaptığı ve uzun bir süredir işsiz olan eşi ile arasında tartışma yaşandığı bilinmektedir. Olay günü anne ve babanın tartıştığı sırada evde olan çocuk başka bir odadayken korkudan ağlamaya başlamıştır. Anneyi darp etmeyi bırakarak çocuğu dövmeye başlayan babayı durdurmak için anne yakınlarında oturan kayınvalidesini çağırmasına gitmiştir. Eve geldiklerinde çocuğun ölmüş olduğu görülmüştür. (B9)

Bununla beraber araştırma sonuçlarına göre küçük yaşta anne-baba olan ebeveynlerin çocuklarına gereken davranışları gösteremedikleri bilinmektedir (Dukewich, Borkowski,

& Whitman, 1996, s.1038-1040). B10 ve B11 kodlu haberlerde de hem ailenin devam eden bir ekonomik sıkıntı içerisinde olması hem de anne-babanın erken yaşta çocuk sahibi olmalarından kaynaklı duygusal az gelişmişliğin yaşanması nedeniyle yaşanan ailevi sorunlarla baş etme mekanizması ile yeterince cevap veremedikleri görülmektedir (Wu, ve diğerleri, 2004, s.1259). Ailede yaşanan stres, kriz ve borçlanma gibi durumların da çocuğa yönelik şiddeti artıran risk faktörleri arasında yer aldığı bilinmektedir (Gewaltinfo, 2022). Genel olarak, bu koşullar altında küçük çocuklar, büyüklere göre şiddetten daha fazla etkilenmektedir.

2019'da Kocaeli'nde meydana gelen olayda 30 yaşındaki baba 25 yaşındaki eşini, 7 ve 5 yaşlarındaki çocukları ile 1,5 aylık bebeğini öldürmüştür. Baba ilk çocuğunu 23 yaşında kucağına alırken, anne ise 18 yaşındadır. Babanın bankalara kredi borcu olduğu, borcunu bir türlü kapatamadığı, iş bulduğu zamanlarda çalıştığı, bulamayınca çalışmadığı ancak ev kirası gibi düzenli ödemelerini genellikle zamanında yaptığı ve dürüst birisi olduğu bilinmektedir. Borçlarını ödemek için daha öncesinde eşinin babasından borç aldığı ancak geri ödeyemediği için eşinin, babasından borç almaya yeniden izin vermediği bilinmektedir.

Bursa'da yaşanan olayda da 45 yaşındaki babanın, uzun süredir işsiz olduğu bilinmektedir. Babanın psikolojik problemleri bulunmaktadır. Yaklaşık olarak 20'li yaşlarda evlenmiştir. Eşi ise evlendiği dönem henüz 15-16 yaşlarındadır. 20 yıla yakın evlidirler. Baba bilinmeyen bir nedenle cinnet getirip önce kendi babasını, ardından eşini, 15 ve 18 yaşındaki iki çocuğunu öldürmüştür.

2020'de Denizli'de meydana gelen B12 kodlu haberde, 37 yaşındaki baba kısa bir süre önce inşaatlarda çalıştığı Fransa'dan rahatsızlığı nedeniyle dönmüştür. Fıtık ameliyatı olmuştur. Bir süredir de işsizdir. Çalışmadığı için bunalımda olduğu ve psikolojik sorunlarının olduğu öne sürülmektedir. 11 ve 8 yaşlarındaki çocuklarını, 31 yaşındaki eşini ve kendini aynı av tüfeğiyle öldürmüştür.

Konya'da yaşayan 32 yaşındaki baba 2021 yılında eşini olay anında pazara göndererek 10 yaşındaki oğlunu, çocuğun kafasını bacaklarının arasına alıp boğarak öldürmüştür. Baba verdiği ifadesinde çocuğunu öldürmeyi iki haftadır planladığını, kendisi çok günahkar olduğundan çocuğunun da daha fazla yaşayarak daha çok günaha girmesini istemediği için öldürdüğünü söylemiştir. Babanın borcunun olduğu, son zamanlarda bununla ilgili sorunlar yaşadığı bilinmektedir (B13).

2015 yılında Malatya'da yaşanan olayda 35 yaşındaki baba, aynı yaşta eşi, 9 ve 4 yaşlarındaki iki çocuğunu uykuda iken bıçaklayarak öldürmüştür. Babanın üniversitede temizlik görevlisi olduğu, zorlayıcı maddi problemlerinin olmadığı bilinmektedir. Ancak 4 yıldır psikolojik tedavi görmektedir. Fakir olduğu için hor görüldüğünü ve iki kişinin kendilerini takip ettiğini iddia etmektedir. Bunun yanı sıra eşine birilerinin göz diktiği ve çocuklarını da kaçırmayı planlayanların olduğunu söylediği bilinmektedir (B14). Babanın yaşamış olduğu psikolojik sorunların ölümcül istismara yol açtığı düşünülmektedir.

Madde Bağımlılığı Kaynaklı Sorunlar

Çocukların istismara maruz kalmasına yol açan nedenler arasında ebeveynlerin alkol ya da uyuşturucu bağımlılığının bulunmasının da önemli bir sorun olduğu bilinmektedir. Ebeveyn bağımlılığına genellikle dezavantajlı sosyo-demografik koşullar, sosyal

dışlanma gibi olumsuz yaşam koşullarının yanı sıra bazı durumlarda şiddet içeren davranışları içeren olumsuz ebeveynlik ve yetiştirme davranışlarının da eşlik ettiği bilinmektedir (Klein, Thomasius, & Moesgen, 2017, s.4). Madde bağımlısı ebeveynlerin çocukları, çocuk haklarının yalnızca sınırlı bir kısmına ulaşabilmekte bazen de bu ulaşım hiç mümkün olmamaktadır. Böyle durumlarda çocukların ihmal ve istismardan korunma, uygun yaşam koşullarının oluşturulması ve zarar verici maddelerden uzak tutulması sağlanamamaktadır. B15 kodlu haberde 29 yaşındaki erkek birlikte yaşadığı eşini ve çocuğunu öldürdükten sonra intihar girişiminde bulunmuştur. İzmir’de yaşanan olayda, eşler arasında devam edegelen bir tartışma olduğu bilgisine yer verilmektedir. Erkeğin uyuşturucu ve alkol kullandığı, kadını sürekli çocuklarıyla tehdit ettiği öğrenilmiştir. Bu durumun madde kullanımına bağlı ortaya çıkan yoksulluk ve şiddetli geçimsizlik gibi olumsuz sonuçlarla bağlantısı olabileceği literatürde yer alan bilgilerle de desteklenmektedir. Bağımlılık sorunları olan ailelerde bildirilen aile içi şiddetin boyutu bazen aşırı derecede belirgindir ve ciddi fiziksel yaralanmalara ve psikolojik travmalara neden olabilir (Klein, 2003, s. 359&370).

Kayseri’de 2017’de yaşanan olayda 41 yaşındaki baba, aynı yaştaki eşinin, 3, 7 ve 16 yaşlarındaki çocuklarının boğazlarını keserek öldürmüştür. Babanın daha önce uyuşturucu satın almak, yağma, gasp ve tehdit gibi suçlardan kaydı bulunmaktadır. 1 yıl önce sinir hastalıkları hastanesinde psikolojik tedavi görmüş, önceki evini yakmaya çalışmıştır. Olay günü eşiyile tartıştıktan sonra evdeki herkesi öldürmüştür. (B16)

Çocukla Yaşanan Sorunlarla Baş Edememe

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) olarak ifade edilen rahatsızlık aşırı hareketlilik, dikkat sorunları ve dürtüsellikle karakterize çocukluk çağında görülen nöropsikiyatrik bir bozukluktur (Durukan, ve diğerleri, 2008, s.218). Yapılan araştırmalar anne babaların çocuklarının davranışlarından etkilendiğini, aynı zamanda da çocuklarının olumsuz davranışlarının anne babaların yaşadıkları sıkıntıları artırdığını göstermektedir (Nijmeijer, ve diğerleri, 2008, s.695). Anne ve babaların yaşadıkları stresle DEHB’li çocukların agresyonu arasında birinin diğerini artırmasıyla karakterize dinamik bir döngü mevcuttur (Patterson, 1996, s. 1267) (Güçlü & Erkıran, 2005, s.22) 2017 yılında Kayseri’de yaşanan olay bu durumu gözler önüne sermektedir. Malulen emekli olan ve 4 çocuğu bulunan baba 12 yaşındaki dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tanısı konulan oğlunu boğarak öldürmüştür. Çocuğunun davranışları yüzünden mahalleliden çok fazla şikâyet aldığını ve onların baskısı altında kalarak olayı gerçekleştirdiğini ifade etmektedir (B20).

Sonuç

Ölümcül çocuk istismarı, genelde çocukların fiziksel olarak istismarı şeklinde başlayan ve ardından çocuğun ölümüne neden olan olaylar bütünü şeklinde ilerleyebilmektedir. Bununla birlikte ölümcül çocuk istismarlarının hemen hepsinde olayı gerçekleştiren ebeveynlerin dışsal kaynakların etkisi altında kalarak içsel öfkelerini savunmasız durumda bulunan çocuklara karşı yönelttiği görülmektedir. 20si annesi tarafından, 20si de babası tarafından ölümcül istismara maruz kalan çocuklara dair haberlerin incelendiği bu araştırmada varılabilecek en genel sonuç bu tür vakalarda kazanın geliyorum demesidir. Çünkü araştırma ile elde edilen sonuçlar doğrultusunda temaların kategorize edilmiş şekli bu tür istismarlardaki risk faktörlerini doğrulamaktadır. Her şeyden önce

yasal bağlamda Türkiye’de çocuk ihmal ve istismarının farklı seviyelerini ülkedeki kültürel ve sosyal normlara göre tam olarak belirleyen bir kanunun eksikliği göze çarpmaktadır. Çocuğa yöneltilen fiziksel şiddetin “çocuğun terbiyesi ve eğitimi” kisvesi altında korumaya alınması, bu durumu toplumun gözünde meşrulaştıran önemli bir faktördür. Bu olumsuzlukların çocuk ihmal ve istismarı durumlarına verilebilecek profesyonel desteğin belirsiz ve eksik olmasına yol açtığı da bilinmektedir (Beyaztaş, Oral, Bütün, Beyaztaş, & Büyükkayhan, 2009, s.80).

Çocukların ihmal edilme ve istismara maruz kalma risk faktörleri değerlendirildiğinde ebeveynlerin psikolojik bozukluklarının önemli bir risk etkeni olduğu görülmektedir (Ünsal, 1998, s.308). Çok sayıda çalışmanın sonuçları, filisid ile ebeveyn psikiyatrik hastalığı arasında, en yaygın olarak psikotik özelliklere sahip majör depresyon arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (Bourget, Grace, & Whitehurst, A Review of Maternal and Paternal Filicide, 2007; Rodenburg, 1971; Harder, 1967; Schipkowensky, 1968). Annelerin çocuklarını ölümcül istismara maruz bırakma nedenleri arasında ikinci sırada evlilik dışı birliktelikler bulunmaktadır. Evlilik dışı birlikteliklerde bulunan çocuklar Türkiye’de evlilik dışı birlikteliklere yüklenen anlam, bu birlikteliklerde yaşanan hukuki ve ekonomik sorunlar kadınların ve çocukların dezavantajlılık durumlarını artırmaktadır. Evlilik dışı ilişkilerde yaşayan çocuklar da çocuk korumada önleyici hizmetlerde öncelikli alanlar içerisinde değerlendirilmelidir (Kopp, 1994).

Yapılan çalışmalarda da ulaşıldığı üzere boşanma durumunun erkekleri kadınlara göre daha içine kapanık hale getirdiği görülmektedir (TürkiyeİstatistikKurumu, 2019). Bu durum ise erkeklerin boşanmanın olumsuz psikolojik etkileriyle başa çıkmada bireysel çözüm yollarını kullandıklarını göstermektedir. Erkeklerin evlilik ile ilgili sorunlarında daha çok şiddete başvurduğu (Aksan & Sönmez, 2019) göz önüne alındığında ayrılık ve boşanma durumlarının çocuk ihmal ve istismarına zemin hazırladığı görülmektedir (Brown & Tyson, 2012).

Ölümcül çocuk istismarına yol açan vakalar ele alındığında Türkiye’de psikolojik tedavi öyküsü bulunan kadınlar ya da psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğunu düşünen annelere bu yardımları sunan hizmet ağının oluşturulması gerekmektedir. Bununla birlikte boşanma aşamasında olan ebeveynlere verilecek olan desteğin de çocuk istismarlarını önleme, aileleri sorunlarla başa çıkma noktasında güçlendirme için yapılandırılması gerekli bir alan olduğu görülmektedir. Boşanma danışmanlıkları, şiddet öyküsü bulunan çiftlerin boşanması ve bu evliliklerdeki çocukların görüşürülmesi gibi hususlarda ailelerin danışmanlık desteği alabileceği sistemin boşanmanın her basamağına entegre edilmesi gerekmektedir. Ayrıca yoksul ailelerde yaşayan çocukları derinden etkileyen olumsuz koşullar çocuklar lehine, onların yüksek yararını koruyacak şekilde iyileştirilmelidir. Evlilik dışı ilişkilerden doğan çocuklar veya bu ilişkilerde yaşayan çocukların yaşamış oldukları ihmal ve istismar durumu göz önünde bulundurulduğunda evlilik dışı ilişkilerin de özellikle çocuk istismarı risk kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan vakalarda çocuk istismarının tipik risk faktörleri kapsamında meydana geldiği gözlemlenmektedir. Çocuk koruma hizmetlerinde önleyici hizmetlerin eksikliği bu vakalarda erken tanı konularak müdahalede bulunulmasını sağlayamamıştır. Araştırmaya konu olan kırk vakada görüldüğü üzere vakaların her biri çocukların ihmale uğrama, istismara maruz kalma risk faktörlerinden en az birini

içermektedir. Yapılan araştırmalarla da ortaya konulduğu üzere çocuk istismarı kaza sonucu meydana gelebilecek bir olgu değildir. İstismar vakaları önlenmesi mümkün olan nedenlere bağlı olarak gerçekleşmektedir (Kırcı, Cömert, ve Özer, 2017; Beyaztaş, Oral, Bütün, Beyaztaş, ve Büyükkayhan, 2009; Bilgin, 2020). Yapılan çalışmalar bu olguların önlenebilir olduğunu gösterdiğine göre ihmale uğrayan, istismara maruz kalan ya da ölümcül istismar sonrası yaşamını yitiren her çocuk geleceğimiz için bir kayıp anlamına gelmektedir.

İyi bir çocuk koruma sistemi önleyici çalışmalara verdiği değerle diğer sistemlere olan üstünlüğünü artırmaktadır. Önleyici çalışmalar çocukların karşılaşabileceği riskleri ortadan kaldırmayı ve aynı zamanda risk düzeyini en aza indirmeyi hedeflemelidir.

Çocukların korunmasında birincil aktörler onların yetiştirilmesinden sorumlu olan ebeveynlerdir. Yetiştirmede birincil sorumluluk anne-babaya ait olduğundan, çocuğun korunması öncelikle anne-babanın desteğiyle sağlanmalıdır. Bu destek, çocuğun tehlikeye girmesini ve hatta zarar görmesini önlemek için önleyici olarak, yani çocuğun sağlığına zarar vermeden önce sunulmalıdır.

Çocuk korumadaki önleyici hizmetlerin etkinliğinin artırılması için öncelikle ebeveynlerin ebeveynlik becerileri güçlendirilmeli, zor ebeveynlik durumlarında ebeveynlik sorumluluğunu yerine getirmede desteklenmelidirler. Mevcut çocuk koruma politikaları çocuk istismarı risk faktörleri göz önünde bulundurularak yeniden gözden geçirilmelidir. Ölümcül çocuk istismarlarının önüne geçilebilmesinin tek yolu vakalara zamanında önleyici destek hizmetlerinin sunulmasından geçmektedir. Bu husus çocuk koruma alanında temel hedeflerden biri olarak ele alınmalıdır. Çalışmadan elde edilen veriler de bu hususu doğrular niteliktedir. Bu bağlamda çocuk korumadaki önleyici hizmetler toplumların sağlıklı bir geleceğinin inşası adına büyük önem arz etmektedir.

Kaynakça / Reference

- Adak, N. (2016). Evlilik veya evlilik dışı birlikte yaşama: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Sosyoloji Dergisi Armağan Sayısı*, 23-40.
- Aksan, G., & Sönmez, Ö. A. (2019). *Boşanma sürecinde sosyal destek*.
- Arıkan, Ç. (1996). *Halkın boşanmaya ilişkin tutumları*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- Bahçivancı, I. S. (2018). Evlilik dışı birlikte yaşam modellerine uygulanacak hukuk. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 623-684.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi / Journal of Bitlis Eren University*, 231-274.
- Barone, L., & Carone, N. (2020). Childhood abuse and neglect experiences, HostileHelpless attachment, and reflective functioning in mentally ill filicidal mothers. *Attachment & Human Development*, 771-794.
- Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 23-28.
- Beyaztaş, F. Y., Oral, R., Bütün, C., Beyaztaş, A., & Büyükkayhan, D. (2009). Fiziksel çocuk istismarı: dört vakanın sunumu. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 75-80.
- Bien, W., & Schneider, N. (1998). *Kind ja, Ehe nein? Status und Wandel der Lebensverhältnisse von nichtehelichen Kindern und Kindern in nichtehelichen Lebensgemeinschaften*. DJI: Familiensurvey 7.
- Bilgin, Ö. (2020). Çocuk koruma hizmetlerinde çocuk ihbar ve bildirimlerinin değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 26-37.
- Bolgün, C., & Uçan, G. (2020). Birlikte yaşamak mümkün mü? Okur yorumlarında Suriyeli sığınmacı söyleminin inşası . *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 250-269.
- Bourget, D., Grace, J., & Whitehurst, L. (2007). A Review of Maternal and Paternal Filicide. *J Am Acad Psychiatry Law*, 74-82.
- Bourget, D., Grace, J., & Whitehurst, L. (2007). A Review of Maternal and Paternal Filicide. *The Journal of the American Academy of Psychiatry and teh Law*, 74-82.
- Brown, T., & Tyson, D. (2012). An Abominable Crime: Filicide in the Context of Parental Separation and Divorce. *Children Australia*, 151-160.
- Brzank, P. (2009). (Häusliche) Gewalt gegen Frauen: sozioökonomische Folgen und gesellschaftliche Kosten. *Social Science and Public Health Institute, Berlin, BRD*, 330-338.
- Dağhan, G., & Akkoyunlu, B. (2015). Eğitimde Teknoloji Kullanım Sürdürülebilirliği Üzerine Yapılan Çalışmalardaki Genel Eğilimler: Bir Tematik İçerik Analizi Çalışması . *Türk Eğitim Derneği*, 225-253.

- Deveci, E., & Açıık, Y. (2003). Çocuk istismarı nedenlerinin incelenmesi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 396-405.
- Doğrucan, A., & Yıldırım, Z. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddet üzerine bir inceleme. *Hacettepe üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 122-138.
- Dukewich, T., Borkowski, J., & Whitman, T. (1996). Adolescent mothers and child abuse potential: An evaluation of risk factors. *Child Abuse&Neglect*, s. 1031-1047.
- Duman, Z. Ç., Özdağ, Ş., & Özcan, A. (2003). Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusunda hemşire öğrencilerin görüşü. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 50-56.
- Durukan, İ., Erdem, M., Tufan, E., Cöngöloğlu, A., Yorbık, Ö., & Türkbay, T. (2008). DEHB olan çocukların annelerinde depresyon ve anksiyete düzeyleri ile kullanılan başa çıkma yöntemleri: Bir ön çalışma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 217-223.
- Duyan, V. (2012). *Sosyal Hizmet Temelleri Yaklaşımları Müdahale Yöntemleri*. Ankara : Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Eskici, G. Y., & Özseveç, T. (2019). Yaşam Becerileri ile İlgili Çalışmaların Tematik İçerik Analizi: Bir Meta Sentez Çalışması. *International e-Journal of Educational Studies (IEJES)*, 1-15.
- Gewaltinfo. (2022, 01 26). *Auslöser und Risikofaktoren für Gewalt an Kindern*. https://www.gewaltinfo.at/fachwissen/ursachen/ausloeser_kinder.php#:~:text=Neben%20Stress%20z%C3%A4hlen%20Krisen%20und,pers%C3%B6nlichen%2C%20finanziellen%20und%20beruflichen%20Stress. adresinden alındı
- Gökkaya, V. B., & Ayan, S. (2017). Sosyal öğrenme kuramı ve aile içi şiddet. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 387-394.
- Güçlü, O., & Erkıran, M. (2005). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Tanısı Alan Çocukların Ebeveynlerinde Kişilik Bozuklukları. *Klinik Psikiyatri*, 18-23.
- Gültekin, B. K. (2010). Ruhsal Bozuklukların Önlenebilirliği: Kavramsal Çerçeve ve Sınıflandırma. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, s. 583-594.
- Harder, T. (1967). The psychopathology of infanticide. *Acta Psychiatr Scand*, 196-245.
- Haymana, B., & Dağman, G. (2020). Investigation of Research about Massive Open Online Courses (MOOCs): A Thematic Content Analysis Study. *Jorunal Of Computer and Education Research*, 788-820.
- İkinci, S. S. (2014). Toplumun kanayan yarası: Aile içi kadına yönelik şiddet kavramı ve yansımaları. *Ankara sağlık hizmetleri dergisi*, 21-28.
- Jugendhilfe, A. f. (2013). Stärkung präventiver Arbeit in der Kinder- und Jugendhilfe.
- Kavemann, B., & Kreyssig, U. (2006). *Handbuch Kinder und häusliche gewalt*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Kipnis, A. (2004). *Knights without armor: A guide to the inner lives of men*. Paperback/online.
- Kırcı, G. S., Cömert, H. S., & Özer, E. (2017). Anne-çocuk cinayetleri: Medea Kompleksi. *Adli Tıp Bülteni*, 130-133.

- Klein, M. (2003). Kinder drogenabhängiger Eltern : Fakten, Hintergründe, Perspektiven. *Report Psyschologie*, 358-371.
- Klein, M., Thomasius, R., & Moesgen, D. (2017). *Kinder aus suchtbelasteten Familien* . Die Drogenbeauftragte der Bundesregierung.
- Kopp, J. (1994). *Theorien der ehelichen Stabilität*. Link Springer.
- Krug, E. G., Dahlberg, L. L., Mercy, J. A., Zwi, A. B., & Lozano, R. (2002). *World report on violence and health*. Geneva: World Health Organisation.
- Liem, M., & Koenraadt, F. (2008). Filicide: A comparative study of maternal versus paternal child homicide. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 166-176.
- Mattejat, F. (2001). Kinder psychisch kranker Eltern im Bewußtsein der Fachöffentlichkeit – eine Einführung. *Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie*, s. 491-497.
- Mattejat, F., & Remschmidt, H. (2008, Haziran 06). Kinder psychisch kranker Eltern. *Deutsches Ärzteblatt*, s. 413-418.
- Mattejat, F., & Remschmidt, H. (2008, Temmuz 06). Kinder psychisch kranker Eltern. *Deutsches Ärzteblatt*, s. 413-418. doi:10.3238/arztebl.2008.0413
- Mayring, P., & Fenzl, T. (2019). Qualitative Inhaltsanalyse. N. Baur, & J. Blasius içinde, *Handbuch Methoden der empirischen Sozialforschung* (s. 633). Wiesbaden: Springer Fachmedien.
- Meysen, T., Schönecker, L., & Kindler, H. (2009). Frühe Hilfen im Kinderschutz/ Rechtliche Rahmenbedingungen gen und Risikodiagnostik in der Kooperation von Gesundheits- und Jugendhilfe. *Buchanzeige_Bestellcoupon*. Juventa Verlag.
- Muchena, K., Howcroft, G., & Stroud, L. (2018). “Men don’t cry”: An interpretative phenomenological analysis of black south African men’s experience of divorce. *Indo-Pacific Journal of Phenomenology*, 133-144.
- Nijmeijer, J., Minderaa, R., Buitelaar, J., Mulligan, A., Hartman, C., & Hoekstra, P. (2008). Attention-deficit/Hyperactivity Disorder and Social Dysfunctioning. *Clinical Psychology Review*, 692-708.
- Nowawes, S. C. (2015). Praeventionskonzept zum Kinderschutz.
- Özcebe, H., & Biçer, B. K. (2013, 01 15). Önemli bir kız çocuk ve kadın sorunu: Çocuk evlilikler. *Türk Pediatri Arşivi Dergisi*, s. 86-93. doi:10.4274/tpa.1907
- Özdemir, D. F., & Evinç, G. (2021). Kendi Bebeğini Öldürmek: Filisid Olgularına Psikodinamik Bakış ve Klinik Yaklaşım. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 201-210.
- Özdemir, U. (1992). Çocuk İhmal ve istismanna Hekimlerin Bakışı ve Önleme. *Sağlık ve Sosyal Yardım Dergisi*, 10-13.
- Özgentürk, İ., Karğın, V., & Baltacı, H. (2012). Aile içi şiddet ve şiddetin nesilden nesile iletilmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 55-77.
- Özgün, S. (2010, July). The predictors of the traumatic effect of extramarital infidelity on married women: Coping strategies, resources, and forgiveness /. *In partial fulfillment of the*

requirements for the degree of doctor of philosophy in the department of the psychology. Middle East Technical University Graduate Scholl of Social Science.

Patterson, G. (1996). Some characteristics of a developmental theory for early onset delinquency. *Frontiers of Developmental Psychopathology*, 81-124.

Pelendecioğlu, B., & Bulut, S. (2009). Çocuğa yönelik aile içi fiziksel istismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 49-62.

Pınar, G. (2008). Üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısı. *Aile ve Toplum Dergisi*, 49-60.

Pretilis, M., & Dimova, A. (2008). Vulnerable children of mentally ill parents: towards evidence - based support for improving resilience. *Support for learning*, s. 152-159.

Rodenburg, M. (1971). Child murder by depressed parents. *Can Psychiatry Assoc J*.

Scan, L., Douglas, G., Robinson, M., Butler, I., & Murch, M. (2003). *Divorcing children: Children's experience of their parents' divorce*. London: Jessica Kingsley Publishers London and New York.

Schipkowsky, N. (1968). Affective disorders: cyclophrenia and murder. *Int Psychiatr Clin*, 59-75.

Soylu, N., & Ayaz, M. (2013). Adli değerlendirme için yönlendirilen küçük yaşta evlendirilmiş kız çocuklarının sosyodemografik özellikleri ve ruhsal değerlendirmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, s. 136-44.

T, H. (1967). The psychopathology of infanticide. *Acta Psychiatr Scand*, 196-245.

Tekdoğan, I. S. (2014). Evlilik dışı birlikte yaşam modellerine uygulanacak hukuk. *Yayımlanmış yüksek lisans tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tuğrul, Y. G. (2019, 06 20). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadınların Annelik Deneyimleri Üzerine Bir Saha Çalışması. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, s. 71-90.

Türkaslan, N., & Suleymanov, A. (2010, 03 01). Üniversite son sınıf öğrencilerinin evlilik konusundaki görüş ve düşünceleri. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*.

TürkiyeİstatistikKurumu. (2019). *Türkiye'de boşanma nedenleri üzerine bir derleme*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.

Uslu, İ. (2011). *Türkiye'de aile yapısı araştırması*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.

Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 188-201.

Ünsal, A. (1998). Çocuk istismar ve ihmaliinde önemli bir etmen olarak aile. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 301-315.

Wu, S., Ma, C.-X., Carter, R., Ariet, M., Feaver, E., Resnick, M., & Roth, J. (2004). Risk factors for infant maltreatment: a population-based study. *Child Abuse&Neglect*, s. 1-12.

Yolcuoğlu, İ. G. (2010). Çocukların ihmal ve istismara uğramasında aile ve çocuklara yönelik risk faktörleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 77.